

НУЛЕВИ
ОТПАДЪЦИ
БЪЛГАРИЯ

Сертификат за общини с нулеви отпадъци:

Подробен преглед на изискванията

При възникване на въпроси относно тълкуването на критериите, обърнете се към местната група за нулеви отпадъци, ако сте община-кандидат или към вашия одитор, ако вече сте на път да се сертифицирате. Винаги можете да се свържете и директно с Mission Zero Academy (MiZA), откъдето с удоволствие ще отговорят на всички ваши запитвания.

Съдържание

Общи насоки.....	3
Етап 1: Поемане на ангажимент.....	4
Критерий А1. Публично изявление / писмо относно ангажимента на Общината да получи сертификат за нулеви отпадъци.....	4
Критерий А2. Поставяне на цели за оползотворяване на отпадъци без изгаряне и депониране.....	4
Критерий А3. Намаляване на изгарянето на отпадъци до нула или до възможния минимум.....	6
Критерий А4. Повишаване на осведомеността на местната общност относно подхода „нулеви отпадъци“.....	8
Етап 2: Подготовка.....	9
Критерий В1. Общински план / стратегия за нулеви отпадъци.....	9
Критерий В2. Анализ на съществуващото положение.....	10
Критерий В3. Поставяне на конкретни цели за увеличаване на количеството разделно събрани и рециклирани твърди битови отпадъци.....	11
Критерий В4. Данни за текущите нива на образуване и рециклиране на отпадъци.....	12
Критерий В5. Изследване на съществуващите местни политики, мерки и инициативи за предотвратяване на отпадъците.....	13
Критерий В6. Консултативен съвет за нулеви отпадъци.....	15
Критерий В7. Допитване до населението относно стратегията за нулеви отпадъци.....	16
Критерий В8. Обучения за ключов персонал от общината и местната фирма за управление на отпадъците.....	17
Критерий В9. Надграждане на капацитета чрез учебно пътуване или посещение на най-добри практики.....	17
Критерий В10. Партньорства с други общини.....	19
Критерий В11. Координатор за нулеви отпадъци.....	20
Критерий В12. Разширен екип за нулеви отпадъци.....	20
Критерий В13. Преглед на процедурите за обществени поръчки.....	21
Критерий В14. Прозрачност относно управлението на отпадъците.....	22
Етап 3: Привеждане в действие.....	23
Критерий С1. Въвеждане на система за разделно събиране.....	23
Критерий С1-А. Общината събира разделно отпадъците, образувани на нейна територия, според	

изискванията на критерий С1.....	25
Критерий С2. Програма за управление на биоразградими отпадъци.....	26
Критерий С2-А. Общината събира разделно биоразградимите отпадъци, образувани на нейна територия, според изискванията на критерий С2.....	27
Критерий С3. Разделно събиране на специфични видове отпадъци.....	28
Критерий С4. Разширяване на обхвата на отпадъчните потоци, които се събират разделно според изискванията на критерий С3.....	29
Критерий С5. Редовни анализи на фракцията на остатъчните отпадъци.....	30
Критерий С6. Постоянно намаляване на годишното количество образувани остатъчни отпадъци на жител.....	31
Критерий С7. Икономически стимули за гражданите и бизнеса да намаляват отпадъците си.....	34
Критерий С8. Непрекъснато наблюдение и събиране на данни относно отпадъците на територията на общината.....	36
Критерий С9. Мерки, програми и политики за предотвратяване на отпадъците.....	37
Критерий С10. Обществени поръчки с изисквания за предотвратяване и намаляване на отпадъците.....	38
Критерий С11. Политики за нулеви отпадъци в общинските сгради, фирми и структури.....	39
Критерий С12. Подкрепа за предотвратяване на отпадъците от местни заинтересовани страни.....	41
Критерий С13. Подкрепа за проектирането на нов дизайн („редизайн“) за проблемни изделия.....	42
Критерий С14. Данни относно икономическите и социални въздействия на плана за нулеви отпадъци.....	43
Критерий С15. Програма / предизвикателство за домакинства с нулеви отпадъци.....	44
Критерий С16. План за предотвратяване на отпадъците, образувани на обществени места извън дома.....	45
Етап 4: Комуникация и обучение.....	46
Критерий D1. Редовно информиране на населението относно всички промени в управлението на отпадъците.....	46
Критерий D2. Публичен доклад за напредъка по плана за нулеви отпадъци.....	47
Критерий D3. Официални партньорства с местни заинтересовани страни.....	48
Критерий D4. Връзки с общини от Европа и света.....	49
Критерий D5. Публична информация относно положителното климатично въздействие на плана за нулеви отпадъци.....	50
Критерий D6. Обвързване на плана за нулеви отпадъци със 17-те цели на ООН за устойчиво развитие.....	51
Критерий D7. Ясно видим ангажимент на общината за нулеви отпадъци в нейните вътрешни и външни комуникации.....	52
Критерий D8. Повишаване на осведомеността относно нулевите отпадъци в местните училища и детски градини.....	53
Нива на сертифициране и точките, необходими за всяко ниво.....	55

Общи насоки

Сертификатът за общини с нулеви отпадъци е насочен единствено към твърдите битови отпадъци. Това се дължи на факта, че твърдите битови отпадъци (ТБО) най-често са отговорност на местните власти и при тях може да се постигне най-голямо въздействие в най-кратък срок. Съсредоточавайки се върху твърдите битови отпадъци, сертификатът насърчава общините да вълечат местната общност чрез цялостен, ориентиран към гражданите подход, който заменя управлението на отпадъци с управлението на ресурси. Разбира се, общините могат и се препоръчва да разглеждат и други потоци отпадъци, когато това е възможно. Например, отпадъците от строителство/разрушаване на сгради представляват значителна част от всички отпадъци, образувани в населените места.

Какво представляват битовите отпадъци?

Използваме определението, което се съдържа в член 3, раздел 2б от преработената през 2018 г. Рамкова директива за отпадъците на Европейския съюз (ЕС):

- „смесени отпадъци или разделно събирани отпадъци от домакинства, включително хартия и картон, стъкло, метали, пластмаса, биологични отпадъци, дървесина, текстил, опаковки, отпадъци от електрическо и електронно оборудване, отпадъци от батерии и акумулатори, както и обемни отпадъци, включително дюшеци и мебели; [и] смесени отпадъци и разделно събирани отпадъци от други източници, когато тези отпадъци са сходни по характер и състав с битовите отпадъци.“

Кои отпадъци НЕ са битови?

- „Отпадъците от производството, селското стопанство, горското стопанство, рибарството, септичните ями и канализационната система и от третирането на отпадъчните води, включително утайки от пречистване на отпадъчни води, излезли от употреба моторни превозни средства или отпадъци от строителство и разрушаване.“ Освен това е важно да се отбележи, че медицинските отпадъци също не са включени в ТБО.

Определение за община

Настоящата система за сертифициране е насочена основно към общините, тъй като в повечето европейски страни именно общините отговарят най-малкото за събирането и управлението на отпадъците, образувани на тяхна територия. Предвид факта, че определението за община не е еднакво навсякъде, за целите на сертификата приемаме по-широко определение, което включва дадена територия или местна власт.

За всеки отделен случай окончателното решение се взема от Академията за нулеви отпадъци MiZA и от сертифициращия одитор.

Забележка: Термините „община“ и „град“ се използват като взаимозаменяеми в рамките на програмата за сертифициране.

Времеви график

Всички задължителни изисквания и допълнителни доброволни мерки трябва да бъдат изпълнени от общините в рамките на три години преди извършването на одита, включващи и подготовката за сертифициране. Това има за цел да гарантира, че общините постоянно наблюдават напредъка по местния план за нулеви отпадъци, така че да вземат необходимите своевременни мерки за подобряването му, когато това е възможно.

Специфични насоки относно изискванията

Изисквания за общини-кандидати

Етап 1: Поемане на ангажимент

Критерий А1. Публично изявление / писмо относно ангажимента на Общината да получи сертификат за нулеви отпадъци.

Общината издава публично изявление / писмо, с което уведомява Mission Zero Academy за своя ангажимент да получи сертификат за община с нулеви отпадъци.

Цел: Придобиване на цялостно разбиране на подхода „Нулеви отпадъци“ и как този подход може да бъде приложен във вашата община.

Показатели, които се оценяват: Ангажиментът, който общината е поела и доколко той е достъпен/видим за обществеността.

Как се изпълнява изискването

Общината е създала декларация / документ, който е направен публично достояние и в който изрично се посочва ангажиментът на общината да получи сертификат за нулеви отпадъци.

Доказателствени материали:

- Публично изявление
- Къде е публикувано (в социалните медии / уебсайта / местните медии)*
- Доказателства за броя хора, до които е достигнало съобщението (напр. X на брой хора, които са видели дадена публикация в социалните медии).

** **Забележка:** Публичното изявление или писмо трябва да се публикува най-малко на официалния уебсайт на общината.*

Допълнителна информация

Изявлението / писмото трябва да включва необходимите цели, описани в **критериите А2 и А3**, както и времева рамка за по-нататъшното развитие и прилагане на стратегията за нулеви отпадъци. Образец на писмо за поемане на ангажимент от Общината, адресирано до Mission Zero Academy (MiZA) може да бъде [изтеглен от тук](#). Общината може да предостави свой текст и формат, стига той да следва предложената примерна структура. Това писмо следва да бъде публично достъпно онлайн и в идеалния случай да бъде написано в партньорство (напр. с логото) на MiZA и, където е приложимо, на местната група за нулеви отпадъци.

Критерий А2. Поставяне на цели за оползотворяване на отпадъци без изгаряне и депониране

Общината се ангажира с дългосрочна визия в рамките на своята стратегия за нулеви отпадъци, която включва:

1. 90 % отклоняване на твърдите битови отпадъци (ТБО) от вредни методи и фалшиви решения за обезвреждане на отпадъците като депонирането, изгарянето и изхвърлянето им в околната среда;
2. Определена цел (в килограми) за остатъчните отпадъци, генерирани на глава от населението, съгласно предоставените насоки.

Цел: Поемане на публичен ангажимент с амбициозна цел за намаляване на количеството отпадъци, които се изпращат за депониране и изгаряне.

Показатели

Количеството остатъчни отпадъци от твърдите битови отпадъци, които се образуват в общината

Как се изпълнява изискването

Ангажиментът според населението на общината е:

- По-малко от 60 кг остатъчни отпадъци на жител в общини с население под 5000 жители
- По-малко от 80 кг на жител остатъчни отпадъци в общини с население между 5000 и 19 999 жители
- По-малко от 100 кг остатъчни отпадъци на жител в общини с население между 20 000 и 99 999 жители
- По-малко от 120 кг остатъчни отпадъци на жител в общини с население между 100 000 и 299 999 жители
- По-малко от 140 кг остатъчни отпадъци на жител в общини с население между 300 000 и 599 999 жители
- По-малко от 160 кг остатъчни отпадъци на жител в общини с население между 600 000 и 899 999 жители
- По-малко от 175 кг остатъчни отпадъци на жител в общини с население от над 900 000 жители.

Доказателствени материали:

- Публична декларация относно ангажимента на общината за нулеви отпадъци за оползотворяване на най-малко 90% от твърдите битови отпадъци, което изключва фалшиви решения и вредни методи за обезвреждане, както и за постигане на определена цел в килограми остатъчни отпадъци, генерирани на глава от населението, съгласно предоставените насоки

! ВАЖНО: При този критерий има известна гъвкавост за случаите на общини, в които средната гъстота на населението е над 4000 жители на км² (средната европейска гъстота е 3000 жители км²), както и за градове, в които броят на населението периодично се увеличава с 50 % или повече поради пътуващите за работа или туризъм. За общините от тези категории могат да бъдат определени по-високи прагове, които следва да бъдат договорени между общината и MiZA.

Допълнителна информация

Вредни методи за обезвреждане и „фалшиви“ решения включват депониране или различни методи за изгаряне на отпадъците, като например инсталации за производство на енергия от отпадъци или съоръжения за производство на гориво от отпадъци (т.нар. RDF). Други фалшиви решения са газификация, пиролиза и химическо рециклиране на материали за гориво.

За целите на сертификата се приемат общински програми, които в дългосрочен план (5 или повече години) приемат, насърчават и използват само съоръжения за управление на остатъчни отпадъци, при които:

- постоянно се увеличава количеството и качеството на рециклируемите материали;
- може постепенно да се преминава от други по-нежелателни методи на третиране към платформи за рециклиране, които осигуряват по-големи възможности за запазване на стойността на всеки материал и връщането му на пазара;
- се избягва всякаква термична обработка, тъй като тя се смята за „разрушително обезвреждане“ и загуба на ресурси.

Ето защо, когато това е в рамките на тяхната юрисдикция, общините трябва да поемат ангажимент да не инвестират в такива вредни технологии. Освен това те трябва да прилагат или насърчават действия, в зависимост от обхвата на своите правомощия, за постепенното преустановяване или преобразуване на работата на евентуални съществуващи вредни съоръжения за обезвреждане отпадъци.

Ангажиментите и действията, които биха били достатъчни, за да докажат, че общината се отказва от вредните методи за обезвреждане на отпадъци, включват например:

- Изграждане на нови площадки за третиране, които подобряват и увеличават максимално оползотворяването на материалите;
- Намаляване на капацитета на съществуващите съоръжения (за изгаряне, депониране)
- Модернизиране на съществуващи съоръжения за третиране, например превръщане на заводи за механично-биологично третиране (МБТ) в [такива за оползотворяване на материали и биологично третиране \(MRBT – Material Recovery and Biological Treatment\)](#).
- При първа възможност въвеждане на нови договори и услуги, които пренасочват остатъчните отпадъци, образувани на местно ниво, от вредни депа и съоръжения за изгаряне към други приемливи места за третиране, когато такива са налични в близост (напр. инсталации за компостиране за биоотпадъците).

При определяне на валидността на ангажимента на общината по отношение на критерий А2, одиторът може да прояви повече гъвкавост в определени ситуации, когато националното законодателство задължително изисква определени методи за обезвреждане. Това може да бъде например изискване за минимален или максимален процент или количество на ТБО, които трябва да отиват за депониране или изгаряне.

Критерий А3. Намаляване на изгарянето на отпадъци до нула или до възможния минимум

Общините, които имат правомощия да вземат самостоятелни решения по отношение на изхвърлянето и управлението на отпадъците, се задължават:

- Постепенно да намаляват количеството на твърдите битови отпадъци, изпращани за изгаряне;
- Да не инвестират и да не подкрепят развитието на технологиите за изгаряне на отпадъци;
- Да спрат разширяването на съществуващите мощности за изгаряне на своя територия.

В случаите когато дадена община няма правомощия да взема самостоятелни решения по отношение на обезвреждането и изгарянето на отпадъците, тя се ангажира:

- постепенно да намалява количеството на ТБО, които изпраща за изгаряне;
- да се придвижва към устойчиви алтернативни решения, вместо изгарянето на отпадъци и да повишава осведомеността относно такива решения.

Цел: Осъзнаване на отрицателното въздействие на изгарянето на отпадъци върху околната среда и човешкото здраве. Разработване на стратегия за постепенно премахване на капацитета за изгаряне на отпадъци в рамките на община.

Показатели

Ангажимент, поет от общината по отношение на методите за третиране на образуваните на нейна територия остатъчни отпадъци.

Как се изпълнява изискването

> **Когато дадена община има юрисдикция** да взема решения относно начина на депониране и управление на отпадъците си, с публично изявление изрично поема ангажимент за следното:

- Постепенно намаляване на количеството на твърдите битови отпадъци, които отиват за изгаряне.
- Да не инвестира и да не подкрепя разработването на проекти и технологии за изгаряне на отпадъци.
- Да не разширява съществуващите мощности за изгаряне на отпадъци на своя територия.

> **Когато общината няма юрисдикция** да взема решения относно обезвреждането и изгарянето, с публично изявление изрично поема ангажимент за следното:

- Постепенно намаляване на количеството на твърдите битови отпадъци, които отиват за изгаряне.
- Работа в подкрепа на устойчиви алтернативни решения на изгарянето и за повишаване на осведомеността за тях.

Доказателствени материали:

- План за нулеви отпадъци, съдържащ цели и действия за намаляване на отпадъците, както и график за постигане на тези цели.

- Обществен ангажимент за намаляване на отпадъците и отказ от предишните методи на обработка (депонирание, изгаряне).

Допълнителна информация

Някои общини в Европа имат преки правомощия да решават как да се третират и изхвърлят остатъчните (нерециклируеми) отпадъци. За други това решение не е в компетенциите на общината. При някои обстоятелства това може да бъде решение на регионалното сдружение или дори на националното правителство. Критерият е създаден по този начин, за да се съобрази с конкретните обстоятелства на общините-кандидати за сертифициране.

Често договорите със съоръжения за изгаряне на отпадъци имат крайна дата, а не включват график за поетапно прекратяване. Следователно, за да се намали постепенно количеството на отпадъците, изпращани за изгаряне, това може да стане просто чрез намаляване на количеството на генерираните остатъчни отпадъци, най-често чрез увеличаване на % на събираните рециклируеми отпадъци.

Допълнителни инвестиции в съоръжения за обезвреждане или изгаряне могат да бъдат приети, само когато единствената им цел не е да разширят или увеличат техния капацитет, а да направят системата по-ефективна, по-евтина или по-екологична.

Критерий А4. Повишаване на осведомеността на местната общност относно подхода „нулеви отпадъци“

Общината предприема действия за повишаване на осведомеността относно подхода „нулеви отпадъци“ в рамките на местната общност чрез разнообразни средства за комуникация.

Цел: Гарантиране на действителни възможности за местната общност да научи и да участва в прилагането на подхода нулеви отпадъци.

Показатели: Обучения и допитвания до местната общност.

Как се изпълнява изискването

Над 20% от местното население има достъп до поне един от дигиталните или печатни материали (напр. брой жители, които са видели/чули/прочели информацията).

Доказателствени материали:

- Брой създадени и публично споделени информационни материали
- До колко и каква аудитория са достигнали материалите.

Допълнителна информация

- За цифровите материали за доказателства могат да служат отчети от GoogleAnalytics, кликания / посещения на на уебсайт / брой изтегляния на материали и др.
- За печатни и други недигитални материали доказателствата могат да бъдат брой разпространени листовки/брошури, проведени събития или други методи за публична реклама.

Ресурсите за повишаване на осведомеността включват всички материали или действия, извършени от местна заинтересована страна, за насърчаване/подобряване на комуникацията и обмена на информация, които включват както онлайн, така и офлайн платформи. Те се създават с цел подобряване на взаимното разбиране по темата за нулевите отпадъци, както и

за мобилизиране на местните общности, за да се постигне необходимата промяна в нагласите и поведението. Следователно тези ресурси могат да представляват всичко, което води до резултата членовете на общността да имат повече знания по темата за нулевите отпадъци и какво практически ще означава това за техния живот, както и възможности членовете на общността да общуват и да участват в обсъждане на местната стратегия за нулеви отпадъци. Например информационните материали могат да бъдат на физически носител, като листовки и плакати, които се разпространяват в града, или могат да са под формата на информация, представена онлайн, като формуляри за въпроси, публикации в социалните медии и други.

Етап 2: Подготовка

Критерий В1. Общински план / стратегия за нулеви отпадъци

Общината има план / стратегия за нулеви отпадъци, която определя количествени цели и политики за постигането им. Тези цели трябва да включват намаляване на количеството битови отпадъци, генерирани на територията на общината в краткосрочен, средносрочен и дългосрочен план.

ЗАДЪЛЖИТЕЛНО

Цел: Разработване на общински план за нулеви отпадъци с максимално въздействие и ефективност.

Показатели

- Извършена оценка на отпадъците и отчет на резултатите
- Други анализи, използвани за изготвяне на плана за нулеви отпадъци
- Оценка на състава (т.нар. „морфологичен анализ“) на отпадъците в общината, която да дава по-ясно разбиране относно потоците отпадъци, образувани в най-големи количества.
- Извършен анализ на местните възможности и правомощия (напр. местни наредби), които общината може да използва, за да предотврати генерирането на отпадъци, напр. забрана на пластмасовите торбички, пластмасовите чаши за еднократна употреба, резултатите от който се използват при изготвянето на плана за нулеви отпадъци.

Как се изпълнява изискването

Анализът следва да включва следните компоненти:

- Общ състав и количество на образуваните отпадъци
- Състав на остатъчните отпадъци
- Политики и законодателство, свързани с отпадъците
- Компетентността и правомощията, които общината има за въвеждане и изменение на съответното законодателство или други местни разпоредби
- Текущи методи за управление на отпадъците, договори и възможности за обезвреждане

- Най-добрите налични/най-възможни методи и инструменти за общината, които да подпомогнат изпълнението на стратегията за нулеви отпадъци.

Доказателствени материали

Анализ, който включва:

- Общ състав и количество на образуваните отпадъци
- Състав на остатъчните отпадъци
- Политики и законодателство, свързани с отпадъците
- Възможности на общината за промяна на нормативната уредба
- Настоящи методи за управление на отпадъците, договори и възможности за обезвреждане
- Анализ и разбиране на най-добрите и най-приложимите налични методи.

Допълнителна информация

Препоръчва се сроковете, за които се определят целите за намаляване на отпадъците, да включват краткосрочни (1-3 години), средносрочни (4-6 години) и дългосрочни (в рамките на 10 години). Точните краткосрочни, средносрочни и дългосрочни цели могат да бъдат определени от общината, а горепосочените срокове са само препоръчителен ориентир. Целите за намаляване на отпадъците до определена година трябва да се измерват спрямо определена базова година, в идеалния случай най-актуалната пълна година, когато има налични данни. Целите могат да се измерват или в проценти (%), или в тегло (килограми) спрямо определената базова година.

Критерий В2. Анализ на съществуващото положение

Общината извършва анализ на положението относно:

- **състава на отпадъците в общината;**
- **наличните възможности и правомощия на местно ниво за подпомагане на предотвратяването на отпадъците.**

ЗАДЪЛЖИТЕЛНО

Цел: Създаване на базов набор от данни и разбиране на настоящите нива на образуване на отпадъци, разделно събиране и рециклиране, спрямо които може да бъде съпоставен бъдещият напредък, докато се извършва мониторинг и преглед на въздействието на плана за нулеви отпадъци.

Показатели:

- Събрани данни за нивото на образуваните отпадъци в общината, както и за степента на разделно събиране и рециклиране, където е възможно;
- Данните трябва да станат публично достъпни;
- Достатъчна подробност на данните, така че да се показват нивата на рециклиране и кои потоци се рециклират най-често.

Как се изпълнява изискването:

- Проучване и събиране на данни за това колко отпадъци се образуват в общината, като тези данни се събират на ниво конкретни потоци отпадъци, където това е възможно;
- Проучване и събиране на данни, съвместно с фирмата за управление на отпадъците, за настоящите нива на разделно събиране и рециклиране, като тези данни се разбиват по конкретни потоци отпадъци, където е възможно;
- **Доказателствени материали:**
- Годишни статистически данни на общината или на дружеството за управление на отпадъците
- Данни за генерирането и рециклирането на отпадъци (приемат се данни за разделно събиране, когато няма точна информация за рециклирането).

Допълнителна информация

Анализът на съществуващото положение се различава от оценката / анализа на остатъчните отпадъци от **критерий В2** по това, че разглежда по-широката картина по отношение на управлението на отпадъците на местно ниво, включително ключовите участници и ролята, която общината следва да играе в рамките на местната система за използване на материали и образуване на отпадъци. Анализът следва да разгледа настоящите нива на образуване и рециклиране на отпадъци, но също така трябва да проучи какви правомощия и възможности има общината за осъществяване на промяна.

Например, някои въпроси, които трябва да се зададат, включват:

- Какви компетенции има общината по отношение на проектирането и изпълнението на местната система за управление на отпадъците?
- Може ли общината да въведе местни наредби, с които да забрани определени изделия, като например пластмасовите торбички за пазаруване?
- Как е структурирана местната икономика и кои бизнес сектори биха били най-засегнати от промените в системата за управление на отпадъците?

Това са няколко идеи за обхвата на широкия встъпителен анализ, който изискваме от общините, тъй като той представлява важна част от процеса на събиране на информация, която ще помогне за разработването на плана за нулеви отпадъци.

Критерий В3. Поставяне на конкретни цели за увеличаване на количеството разделно събрани и рециклирани твърди битови отпадъци

Общините, които отговарят за сметосъбирането и рециклирането на отпадъците, си поставят конкретни цели за увеличаване на количеството разделно събрани и рециклирани твърди битови отпадъци (ТБО).

Когато отговорността за рециклирането е възложена на други лица (напр. на регионално ниво), общините трябва да настояват и да работят с организациите, отговорни за рециклирането, за постоянно подобряване на системата.

ЗАДЪЛЖИТЕЛНО

Цел: Да се гарантира, че са определени конкретни цели и задачи, които да ръководят изпълнението на плана за нулеви отпадъци, по-специално по отношение на събирането на материали, което е съществено за всяка община, стремяща се към нулеви отпадъци.

Показатели:

- Поставени са цели за множество потоци отпадъци, които следва да се събират разделно (например хартия и картон, пластмаса и метал, стъкло, органични отпадъци, остатъчни отпадъци)
- Поставени са цели за нетно количество на рециклиране за различните материали (ако това не е възможно, тогава целите се определят за брутно количество / предварително сортирани материали, отделени за рециклиране)
- График на датите, до които тези цели ще бъдат постигнати
- Цели за разделно събиране на опасни, едрогабаритни и електронни отпадъци
- Цел за обхват на управлението на отпадъците (% от населението или жилищата)
- Цел за обхвата на разделното събиране

Как се изпълнява изискването

Определяне на бъдещи цели за рециклиране и разделно събиране и включването им в стратегията или плана за нулеви отпадъци,

Доказателствени материали:

- Цели / задачи за разделно събиране по потоци отпадъци или общ % от ТБО
- Времева рамка, определена за постигането на тези цели

Допълнителна информация

Определения според правото на ЕС:

Управление на отпадъците - „Събиране, транспортиране, оползотворяване, включително сортиране, и обезвреждане на отпадъци, включително надзор на тези операции и последващи грижи за местата за обезвреждане, и включително действия, предприети в качеството на търговец или брокер.“

Събиране на отпадъци - „Събиране на отпадъци, включително предварително сортиране и предварително складиране на отпадъци с цел транспортирането им до съоръжение за третиране на отпадъци.“

Разделно събиране - „Събиране, при което потокът от отпадъци се съхранява отделно по вид и характер, за да се улесни специфичното им третиране.“

При изготвянето и съгласуването на целите общините трябва да използват допълваща се система за измерване както на количеството (в килограми) на събраните и/или рециклирани материали, така и на процента (%) на събраните и/или рециклирани ТБО.

В случаите, когато общините не отговарят за събирането и/или рециклирането, те следва да настояват за подобрения от страна на компаниите за рециклиране, като работят с тях за оптимизиране на системата с цел намаляване на образуването на отпадъци. Това включва гарантиране, че рециклиращите органи постоянно предоставят висококачествени сепарирани отпадъци, като правят всичко възможно да увеличат максимално количеството на

рециклирания материал и да сведат до минимум потенциалните нежелани примеси и остатъци.

Критерий В4. Данни за текущите нива на образуване и рециклиране на отпадъци

Общината събира данни за текущите нива на генериране и рециклиране на отпадъци на нейна територия, които след това се използват като основа за измерване на напредъка по плана за нулеви отпадъци.

ЗАДЪЛЖИТЕЛНО

Цел: Да се гарантира, че общинският план за нулеви отпадъци е разработен и структуриран така, че да се постигнат максимално въздействие и ефективност.

Показатели:

- Цели за намаляване на теглото на образуваните отпадъци, определени в средносрочен период
- Целите за намаляване на теглото на образуваните отпадъци са определени и в дългосрочен период или са налице планове за това
- Ниво на амбиция в рамките на поставените цели
- Съгласуван и определен график за постигане на тези цели
- Текущи нива на изпълнение на показателите за образуване на отпадъци, събиране / рециклиране и предотвратяване, когато е възможно.

Как се изпълнява изискването

Изпълнението на плана се наблюдава, измерва се редовно и се отчита публично поне веднъж годишно. Показателите трябва да включват както обществени, така и екологични фактори и следва да се актуализират ежегодно.

Доказателствени материали:

- План/стратегия за нулеви отпадъци
- Доказателства за провеждане на консултации в процеса на планиране с ключови заинтересовани страни.

Допълнителна информация

Събирането и анализирането на данни е изключително важно за общините на всички етапи от пътя към нулеви отпадъци. За да се подпомогне изготвянето на точни цели, да се разбере текущата ситуация и да се създаде изходна база за измерване на бъдещия напредък, събирането на правилните данни и осигуряването на постоянен поток от данни в създадените системи, така че да могат да бъдат анализирани, е от решаващо значение, за да се гарантира, че решенията, взети в стратегията за нулеви отпадъци, се основават на доказателства. Ключовите набори от данни, които трябва да се събират, включват общото ниво на образуваните ТБО, състава на ТБО, разбити на специфични потоци отпадъци, конкретния състав на остатъчните отпадъци и текущите разходи на системата за управление на отпадъците. За да се оптимизира допълнително системата, трябва да се съберат повече данни от по-широк кръг от заинтересовани страни и тези данни трябва да бъдат с колкото е възможно по-голямо ниво на подробности, така че да се знае колко от всеки поток отпадъци се образува, от кого и кога. Също така, кои са най-големите икономически отрасли, които генерират най-много отпадъци на местно ниво, какво е количеството на отделените емисии на

парникови газове и много други показатели, които могат да бъдат разработени съвместно с MiZA.

Критерий В5. Изследване на съществуващите местни политики, мерки и инициативи за предотвратяване на отпадъците

Общината провежда изследвания и събира качествени и количествени данни относно съществуващите политики, мерки и инициативи за предотвратяване на отпадъците на нейна територия.

*** макс. 3 точки**

Цел: Да се разбере какво се прави в момента във вашата община за предотвратяване на отпадъците, на базата на което да се създадат ефективни и точни политики, които да бъдат включени в плана за нулеви отпадъци. Подпомага изграждането на представа за съществуващите нива на знания и разбиране от страна на заинтересованите страни в общността относно това какво могат да направят за предотвратяване на отпадъците.

Показатели:

- Обем на събраните данни и доказателства за настоящите инициативи за предотвратяване на отпадъците
- Събраните данни са публични и достъпни за местните граждани
- Организираны и проведени срещи с жителите / предприятията за консултиране относно местните мерки за предотвратяване на отпадъците
- Брой жители, участвали в консултациите.

Как се постигат точките

1 точка: Не се ангажират заинтересовани страни, общината може просто да проведе свое собствено документално проучване, за да открие кои са прилаганите в момента мерки за предотвратяване на местно ниво.

2 точки: Проучване, проведено от общината, допълнено с известно участие на местната общност и публично споделяне на резултатите.

3 точки: Цялостно проучване и анализ, извършени от общината съвместно с ключови заинтересовани страни, които предоставят задълбочен преглед на съществуващите мерки на местно ниво, като резултатите от тях се споделят публично и се популяризират от общината и ключовите заинтересовани страни.

Доказателствени материали

- Извършено проучване на местните мерки за предотвратяване на образуването на отпадъци
- Въвличане и консултации със заинтересованите страни.

Допълнителна информация

Предотвратяването на отпадъците е нещо, което общината може да ръководи, но за да бъдат успешни, най-добрите политики за нулеви отпадъци ангажират по-широк кръг от заинтересовани страни в рамките на цялата общност. Ето защо общината следва да даде приоритет на събиране на още данни, за да стане ясно какво се прави в момента за

предотвратяване на отпадъците в рамките на общността. Това би могло да включва количествени данни, които подчертават броя на прилаганите на местно ниво мерки за предотвратяване на образуването на отпадъци и въздействието, което те оказват (генерирани приходи, намалено количество отпадъци). Полезно е да се събират и качествени данни, за да се разбере по-подробно как гражданите и предприятията се отнасят към предотвратяването на отпадъците, какво разбират и осъзнават относно това какво може да се направи и защо е толкова важно да се предприемат действия по тази тема. Заедно двата вида данни – количествени и качествени – се допълват добре и са от решаващо значение за получаване на точна представа за това какво знае и прави местната общност по отношение на предотвратяването на отпадъците – знания, които след това се използват за ефективно разработване и оптимизиране на плана за нулеви отпадъци.

Критерий В6. Консултативен съвет за нулеви отпадъци

Общината има Консултативен съвет за нулеви отпадъци или подобен процес на въвлечане на различните заинтересовани страни в помощ за разработването, прилагането, мониторинга и адаптирането на плана за нулеви отпадъци.

ЗАДЪЛЖИТЕЛНО

Цел: Създаване на структура и рамка за Плана за нулеви отпадъци, която да гарантира ангажираността на широк кръг от заинтересовани страни от общността със съответните експертни познания, за да се подпомогне изпълнението на плана и да се осигури отчетност.

Показатели:

- Създаване на Консултативен съвет за нулеви отпадъци (КСНО) или подобен механизъм / група за ангажиране на заинтересованите страни
- Брой на заинтересованите страни, представени в механизма за ангажиране на заинтересованите страни
- Мандат и начин на работа на механизма за ангажиране на заинтересованите страни
- Правомощия и отговорности на КСНО / механизма за ангажиране на заинтересованите страни.

Как се изпълнява изискването

Представете необходимите изискуеми доказателства, които показват редовността и участието в срещите, както и документацията, която показва създаването и формирането на механизма за ангажиране на заинтересованите страни

Доказателствени материали:

- Протоколи от съответните срещи
- Списък на участниците в срещите
- Резултати от гласуване на съвета, когато това е включено

Допълнителна информация

Консултативният съвет за нулеви отпадъци (КСНО) следва да служи като механизъм за увеличаване на значимото участие на местните заинтересовани страни в разработването, изпълнението и мониторинга на местната стратегия за нулеви отпадъци. Този процес може да бъде наречен по какъвто и да е начин по решение на общината - КСНО е само един от

примерите, но при всички положения сертификатът изисква да се създаде специален форум / група / механизъм за редовно ангажиране и консултиране с различни ключови заинтересовани страни от общността. Задачите на КСНО могат да включват подпомагане на координацията на информационните кампании сред общността, събиране на данни за разработване и мониторинг на целите в рамките на стратегията за нулеви отпадъци, проверка на постиженията спрямо поетите ангажименти, предоставяне на обратна връзка по отношение на поставените цели, подпомагане на повишаването на осведомеността относно стратегията за нулеви отпадъци и предоставяне на мнения относно това как върви изпълнението на стратегията. В КСНО или подобни форуми следва да участват ключови групи от общността, като например специалисти по отпадъците, определени предприятия, експерти по нулеви отпадъци, други неправителствени организации и евентуално училища или отделни местни жители.

Критерий В7. Допитване до населението относно стратегията за нулеви отпадъци

Общината редовно се допитва до своите жители относно структурата и разработването на общинския план за нулеви отпадъци (най-малко веднъж годишно) и редовно съобщава резултатите от прилагането на плана.

ЗАДЪЛЖИТЕЛНО

Цел: Да се гарантира, че членовете на общността имат възможност да се включат в разработването и оптимизирането на плана за нулеви отпадъци, което ще помогне да се подобри както тяхното разбиране за нулевите отпадъци, така и силата на самия план, тъй като в процеса на вземане на решения ще участват повече местни гласове.

Показатели:

- Брой на възможностите и събитията, които жителите имат, за да изразят мнението си по плана за нулеви отпадъци
- Брой на жителите, които са участвали в тези възможности
- % от населението, което е получило тази информация

Как се изпълнява изискването

- Създаване на значими възможности за гражданите на общността да прегледат и да предоставят обратна връзка относно плана за нулеви отпадъци
- Като минимум тези възможности / събития трябва да се провеждат веднъж годишно.

Доказателствени материали:

- Покани/плакати за събитията
- Брой на участниците във всяко събитие
- Информация, налична на уебсайта на общината

Допълнителна информация

Консултирането с местното население относно разработването и прилагането на стратегията за нулеви отпадъци на общината е изключително важна стъпка по пътя към нулеви отпадъци. Точният формат може да се различава според случая, но при всички положения следва

общината да сподели своите планове за нулеви отпадъци и как това ще се отрази на общността: както ползите, които ще донесе, така и промените, които ще означава за начина, по който жителите и предприятията боравят с отпадъците си. Най-важното е, че тези срещи трябва да дават възможност на присъстващите да предоставят мненията си относно плана. Общината трябва да докаже, че е осигурила действителна възможност на жителите, независимо дали чрез онлайн или лични срещи (за предпочитане са присъствените срещи), да прегледат и да предоставят своите коментари по местната стратегия за нулеви отпадъци както по време на етапа на проектиране, така и на етапа на изпълнение. Това изискване е тясно свързано с постоянната комуникация от **критериите D1 и D2**.

Критерий В8. Обучения за ключов персонал от общината и местната фирма за управление на отпадъците

Общината организира обучения за своите служители и местната фирма за управление на отпадъците, за да осигури съвременен ниво на знания относно методите на подхода нулеви отпадъци за ефективно изпълнение на плана.

ЗАДЪЛЖИТЕЛНО

Цел: Да се изгради осведоменост и разбиране в рамките на Общината относно подробностите, действията и значението на местния план за нулеви отпадъци.

Показатели:

- Брой проведени семинари с персонала
- Брой служители, участвали в семинарите
- Нива на оценка/задоволство от всеки семинар, ако е възможно
- Брой проведени обучения за общински служители
- Брой участници във всяко обучение
- Продължителност на обучението

Как се изпълнява изискването

Организиране на най-малко едно обучение годишно.

Доказателствени материали:

- Списъци на участниците
- Материали/ресурси за обучение
- Отзиви от участниците

Допълнителна информация

Обучението на ключовия персонал в организациите, отговорни за стратегията за нулеви отпадъци, т.е. общината и всяко дружество за управление на отпадъците, което предоставя местни услуги, е от решаващо значение за успеха на плана. Общината трябва да организира поне една обучителна сесия годишно, която да предостави на съответния персонал нужните знания и умения, за да може да се прилагат промените, които се въвеждат от стратегията за нулеви отпадъци. Ключови служители са тези, които работят по управлението на отпадъците,

тяхното третиране, рециклиране и предотвратяване, но могат да се включват и служители по икономическите въпроси или обществените поръчки.

MiZA и подкрепящите я местни/национални организации могат да ви съветват и подкрепят по време на този процес, като помагат за организирането и провеждането на обученията.

Критерий В9. Надграждане на капацитета чрез учебно пътуване или посещение на най-добри практики

Общината предлага допълнителни възможности за надграждане на капацитета и обучение на своите служители и местни специалисти по отпадъците, например чрез участие в учебно пътуване или посещение на най-добри практики.

*** макс. 3 точки**

Цел: Осигуряване на допълнителни квалификации и обучение за ключови служители в управлението на отпадъците. Помощ за съответните служители/длъжностни лица от общината и местната фирма за управление на отпадъци да разберат по-добре как да структурират и прилагат ефективна общинска стратегия за нулеви отпадъци. Развиване на цялостно разбиране за това какво представляват нулевите отпадъци и как този подход може да бъде приложен във вашата община.

Показатели:

- Броят на обученията и сесиите за изграждане на капацитет, организирани или подкрепени от общината
- Обучително пътуване или посещение на добри практики, на което са присъствали служители на общината и специалисти от местни дружества за управление на отпадъци.

Как се постигат точките:

1 точка за организиране на повече от 1 обучение годишно

1 точка, ако съответните служители имат достъп до онлайн материали за обучение и са ги използвали през последната година

1 точка за подпомагане на служителите за участие в учебно пътуване или посещение на най-добри практики.

Доказателствени материали

Доказателство, че персоналът използва онлайн ресурсите или че е посетил учебно пътуване и/или някое от организираните обучения

Допълнителна информация

Допълнителни точки ще бъдат присъдени на общини, които могат да покажат, че са надхвърлили изискванията на **критерий В8**, за да предложат на персонала на общината и на местната компания за отпадъци възможности за по-нататъшно развитие на уменията и разбирането им за подхода „нулеви отпадъци“. Това може да включва различни действия и възможности: от вътрешно обучение до подкрепа за участие в учебни пътувания, организирани от Mission Zero Academy, Zero Waste Europe и други. Основното изискване е ключовият персонал да бъде насърчаван и да участва в събития, срещи, посещения и други възможности, които подобряват разбирането за това какво е нулеви отпадъци и какви

политики могат да се предприемат за ефективно предотвратяване на отпадъците в на територията на общината.

Учебно пътуване или посещение на най-добри практики представлява посещение на място или подробно виртуално събитие, което позволява да се види как се прилагат най-добрите практики за нулеви отпадъци в Европа. Вярваме, че „да видиш значи да повярваш“ и че възможността за разговор и задаване на въпроси на лицата, отговорни за разработването и прилагането на тези политики, е изключително полезен начин за заинтересованите страни, които искат научат как нулевите отпадъци могат да бъдат приложени в тяхната собствена общност. Посещения на най-добри практики могат да бъдат организирани както от MiZA, така и самостоятелно, в зависимост от нуждите и интересите. Например, ако искате да научите повече специално за системата „плащай колкото изхвърляш“, можете да посетите гр. Парма в Италия. Ролята на общината да повишава капацитета на персонала включва определяне на възможности за подобни обучителни пътувания и курсове и логистично и финансово подпомагане на служителите, за да присъстват на тези събития. Естествено, други институции и организации, различни от MiZA и Zero Waste Europe, също провеждат подобни събития и те могат да бъдат включени при отчитането пред одитора за изпълнението на този критерий.

Критерий В10. Партньорства с други общини

Общината си партнира с други общини, за да предлага допълнителни обучения за изграждане на капацитет на своите служители.

* 1 точка

Цел: Изграждане на връзки с други общини за споделяне на ключови познания и опит с цел подобряване на ефективността и въздействието на работата. Постигане на пълно разбиране от всяка община какво представлява подходът за нулеви отпадъци и как най-добре да се прилага на местно ниво.

Показатели:

- Брой на организирани образователни събития за обучение с други общини, включително, но не само, учебни пътувания.
- Брой на общините, с които са осъществени партньорства за обучения и образователни събития
- Брой участници във всяко обучение (онлайн или офлайн)

Как се постигат точките

1 точка за представяне на съвместен проект или сътрудничество с друга община (или няколко общини) за популяризиране на практически знания за прилагане на местни стратегии за нулеви отпадъци.

Доказателствени материали:

- Материали / планове на съвместни проекти / кореспонденция
- Участие в събития или проекти.

Допълнителна информация

Тази дейност може да включва или да бъде организирана от местна, национална или международна организация за нулеви отпадъци. Може да включва и други регионални доставчици на обучение и експертиза за управление на ресурсите.

Силно се препоръчва да се учите от и заедно с други общини от техните и вашите собствени успехи и предизвикателства. Често е изключително полезно да се разбере как другите са приложили стратегиите си за нулеви отпадъци, независимо дали става въпрос за общини в подобен или в значително по-различен контекст от вашия. MiZA може да ви свърже със съществуващата мрежа от общини с нулеви отпадъци или с други общини, които също сега започват своето пътуване към нулеви отпадъци, така че градовете да си партнират и да започнат този процес заедно и следователно в по-силна позиция. Съвместните обучителни сесии могат да бъдат присъствени (ако сте географски близо един до друг) или онлайн, в зависимост от това кое е най-лесно и подходящо.

Критерий В11. Координатор за нулеви отпадъци

Общината определя едно длъжностно лице (напр. координатор по нулеви отпадъци), който да ръководи изпълнението и координацията на общинския план за нулеви отпадъци.

ЗАДЪЛЖИТЕЛНО

Цел: Създаване на чувство за съпричастност към плана за нулеви отпадъци сред общинските служители, след като са определени отговорник за надзор на плана и начините на взаимодействие със съответните служители от други отделни на общината.

Показатели:

- Определен е ръководител / координатор за нулеви отпадъци в рамките на Общината
- Комуникация с останалата част от Общината и със заинтересованите страни от общността
- Ясни отговорности и цели са определени за тази роля
- Създадена е нова позиция или отговорностите са възложени на съществуващ служител.

Как се изпълнява изискването

Назначаване на един служител в общината за ръководител на стратегията за нулеви отпадъци.

Доказателствени материали:

Длъжност или трудова характеристика и доказателства за извършваната работа вътрешно в Общината и външно с местната общност.

Допълнителна информация

Координатор за нулеви отпадъци е служител в Общината, който е обучен и определен за водещо лице, отговорно за координиране на разработването, изпълнението и мониторинга на стратегията за нулеви отпадъци. Това е посочено като задължителен критерий, тъй като е от решаващо значение за осигуряването на отчетност за плана и за това другите колеги и заинтересовани страни да са напълно наясно кой отговаря за координацията и изпълнението на дейностите.

Критерий В12. Разширен екип за нулеви отпадъци

Общината има по-широк управленски екип и структура , водени от посоченото по-горе длъжностно лице.

* макс 2 точки

Цел: Създаване на чувство за съпричастност към плана за нулеви отпадъци в рамките на Общината, яснота относно това кой е отговорен за надзора на плана и как той ще взаимодейства със съответните служители в други отделни на Общината.

Показатели:

- Бюджет, отпуснат за ново звено / екип
- Ресурси, предоставени на новото звено / екип
- Дейности, извършени от новия екип.

Как се постигат точките:

1 точка за създаване на по-широк екип за нулеви отпадъци, който се събира редовно - поне три пъти през годината, за да оценява напредъка и да се консултира относно по-нататъшното изпълнение на плана за нулеви отпадъци.

1 точка за представяне на поне 3 дейности, проведени от екипа през годината, които са спомогнали за повишаване на осведомеността или за оптимизиране на местната стратегия за нулеви отпадъци

Доказателствени материали:

- Протоколи от срещи / документация
- Документация за проектите / дейностите на екипа.

Допълнителна информация

По-широк управленски екип включва създаване и подкрепа на по-широк екип от лица в рамките на Общината, които да работят по стратегията за нулеви отпадъци, ръководени от координатора. Точките ще бъдат разпределени в зависимост от размера, отговорностите и бюджета, отпуснат на екипа. Размерът и ресурсите на екипа трябва да съответстват на нуждите и ситуацията в общината, например по-малка община най-вероятно ще има (нужда от) по-малък екип.

Критерий В13. Преглед на процедурите за обществени поръчки

Общината анализира процедурите си за обществени поръчки с цел да определи мерки, които допълнително оптимизират намаляването на отпадъците в рамките на веригите за доставка.

ЗАДЪЛЖИТЕЛНО

Цел: Да се добие цялостна представа относно това къде вашата община може да окаже въздействие в областта на намаляването и предотвратяването на отпадъците

Показатели:

- Извършен анализ / доклад за процеса на възлагане на обществени поръчки
- Създадени планове и политики за намаляване на отпадъците в рамките на веригите за доставки към Общината.

Как се изпълнява изискването

Извършване на проучване на системата и политиките на общината за възлагане на обществени поръчки, идентифициране на потенциални области и мерки, които биха могли да окажат въздействие за намаляване на отпадъците от страна на доставчиците и партньорите, с които общината работи.

Доказателствени материали:

- План за нулеви отпадъци, ако той съдържа точка за действие, свързана с това
- Доклад за анализ
- Критерии за възлагане на обществени поръчки

Допълнителна информация

Обществените поръчки се отнасят до процеса, при който публичните органи, като например правителствени отдели или местни власти, закупуват стоки или услуги от компании. Всяка година една община взема стотици решения и харчи значителни суми за услуги и продукти, които пряко използва. Следователно това е огромна възможност за Общината незабавно да предприеме действия за намаляване на количеството на отпадъците, които образува, и вместо това да насърчи решения в духа на кръговата икономика. Например Общината може да използва прибори и посуда за многократна употреба в своите столове или да избере доставчик на офис оборудване, който доставя стоки в опаковки за многократна употреба или такива, които лесно се рециклират. Това е задължителен критерий, тъй като вътрешният поглед към това какво може да направи Общината, за да намали отпадъците в рамките на своята пряка юрисдикция, е важна стъпка в рамките на пътуването към нулеви отпадъци, която показва лидерство и ангажираност.

[За допълнителни насоки можете да се запознаете със стратегията на Европейската комисия за обществените поръчки.](#)

Критерий В14. Прозрачност относно управлението на отпадъците

Общината насърчава боравещите с отпадъци фирми да подобрят прозрачността и проследимостта на всички отпадъци, които се внасят и изнасят, включително съдържанието на всяка пратка.

* макс. 3 точки

Цел: Повишаване на осведомеността за настоящата липса на прозрачност по отношение на пътя на отпадъците, след като те напуснат юрисдикцията на общината, което ще доведе до увеличаване на търсенето и достъпа до информация за това какво точно се случва с отпадъците и рециклирането им, за да се предотврати незаконното изнасяне, изхвърляне или изгаряне на отпадъци.

Показатели:

- Проведени срещи и дискусии с всички дружества за управление на отпадъци, с които Общината работи
- Документи / информация, достъпни за обществеността и общината

Как се постигат точките:

1 точка за изискване на повече информация от местните фирми за отпадъци

1 точка за въвеждане на прозрачност и проследяемост в рамките на обществените поръчки, за които кандидатстват и по които работят фирмите за отпадъци

1 точка за информиране на обществеността по този въпрос, за да се повиши осведомеността и разбирането на проблемите, свързани с вноса и износа на отпадъци

Доказателствени материали:

- Контакти/разговори по електронна поща
- Протоколи от срещи/документиране на осъществената комуникация
- Обществени поръчки, които изискват по-голяма прозрачност и проследимост.

Допълнителна информация

Въпреки големия напредък, твърде често отпадъците, които са обозначени за рециклиране, се изпращат на сметището или за изгаряне. Какво се случва, след като общината е събрала рециклируемите отпадъци, остава твърде непрозрачно и неясно, което дава основание на потребителите и политиците да не се доверяват на системата.

Превозът и търговията с отпадъци, образувани или внесени в рамките на Европа, макар и законни, все още създават редица проблеми за много страни, които в крайна сметка получават вносен отпадък, който се изгаря незаконно или се изхвърля в близост до техните местни общности. Проблемът обаче не е ограничен само в рамките на европейските граници. [Много европейски държави изпращат своите nereциклируеми отпадъци по целия свят, като те често попадат в уязвими държави като Малайзия, Виетнам и Индонезия](#), които и без това се трудно се справят с управлението на местните отпадъци. През януари 2021 г. Европейската комисия започна да прилага изискванията, на [Базелската конвенция](#), която има за цел да предотврати изпращането на несортирани пластмасови (нерециклируеми) отпадъци в държави извън Организация за икономическо сътрудничество и развитие (ОИСР).

Макар и да не са пряко под тяхна юрисдикция, Общината следва да работи с рециклиращите компании, за да повиши прозрачността и разбирането за това какво се случва с тези материали, след като те напуснат центровете или площадките за рециклиране. Това има няколко предимства - от осигуряването на непрекъснат поток от висококачествени рециклируеми материали до по-голямо доверие в системата и гаранции, че всички нерециклируеми отпадъци се управляват по безопасен и подходящ начин.

Етап 3: Привеждане в действие

Критерий С1. Въвеждане на система за разделно събиране

Общината въвежда система за разделно събиране , която:

- обхваща най-малко пет (5) вида от основните отпадъчни потоци;
- е в състояние да постигне най-малко националните цели за рециклиране за всеки конкретен отпадъчен поток до определен срок, или 75%, в случай че няма нормативно определени цели;
- е в състояние да постигне нива на нежелани примеси под 10% до определен срок.

ЗАДЪЛЖИТЕЛНО

Цел: Да се увеличи максимално количеството на събираните рециклируеми материали и да се гарантира, че те са с възможно най-високо качество и стойност.

Показатели:

- Брой на различните потоци отпадъци, които се събират разделно за рециклиране
- % от общото количество твърди битови отпадъци, които се събират разделно за рециклиране
- Степента на замърсяване на всеки поток отпадъци

Как се изпълнява изискването

- Проектиране и прилагане на система за управление на отпадъците, която събира отделни потоци отпадъци възможно най-близо до мястото на потребление
- Минимална изискуема степен на разделно събиране за различните нива на сертификата:
  - 1 звезда (*) над 50%
  - 2 звезди (**) над 60%
  - 3 звезди (***) над 70%
  - 4 звезди (****) над 80%
  - 5 звезди (*****) над 90%

Доказателствени материали:

- Статистически данни на общината или на дружеството за управление на отпадъците, снимки, документация на системата
- Местни разпоредби за управление на отпадъците.

Допълнителна информация

Разделното събиране е определено в Рамковата директива за отпадъците на ЕС като „събиране, при което потокът от отпадъци се съхранява отделно по вид и естество, за да се улесни специфичното му третиране“. Системите за разделно събиране са доказали, че са най-ефективният начин за увеличаване на нивата на рециклиране на твърдите битови отпадъци, особено когато събирането се извършва „от врата до врата“, наричано още „събиране от прага

на дома / от тротоара“, за да се отрази фактът, че системата включва оставяне на отпадъците в кофи или торби непосредствено пред домакинството на улицата. След това те се събират от местната компания за управление на отпадъците в определен ден и час. В по-слабо населени селски райони събирането може да се извършва по-ефективно и по-икономично чрез пунктове за събиране или „системи за доставяне“ като се използват обществено достъпни контейнери на улицата, където жителите да носят отпадъците си.

Съобразихме определенията си за „ключови рециклируеми материали“ с актуализираната версия на Рамковата директива за отпадъците на ЕС от 2018 г:

- хартия (разделното събиране е задължително от 2015 г.)
- метал (задължително от 2015 г.)
- пластмаса (задължително от 2015 г.)
- стъкло (задължително от 2015 г.)
- биоотпадъци - задължително от 31 декември 2023 г.
- текстил - задължително от 1 януари 2025 г.
- опасни отпадъци - задължително от 1 януари 2025 г.
- отпадъчни масла - задължително от 1 януари 2025 г.

В петте потока разделно събирани отпадъци може да влиза всеки от основните видове отпадъци, споменати по-горе, в зависимост от най-добрите политики за намаляване на отпадъците в общината според местните условия. Одиторът определя дали прилаганата система за разделно събиране отговаря на изискванията.

Необходимо е също така да се покаже, че системата за събиране на отпадъци е в състояние да изпълни националните стандарти и/или стандартите на ЕС, или 75% и повече, ако такива все още не са определени. За държавите-членки на ЕС, националните цели трябва да отразяват или да надвишават целите на ЕС за рециклиране, определени в Рамковата директива за отпадъците от 2018 г.

Ниво от 75% рециклиране е целта, към която трябва да се стремим занапред. Общините следва да определят срок в краткосрочен или средносрочен план, за да работят за постигането на тази цел. Одиторът ще прецени дали настоящата система е в състояние да постигне тази цел.

Критерий С1-А. Общината събира разделно отпадъците, образувани на нейна територия, според изискванията на критерий С1.

*** макс 14 точки**

Цел: Да се увеличи максимално количеството на събираните рециклируеми материали и да се гарантира, че те са с възможно най-високо качество и стойност.

Показатели:

- Съдържание на остатъчните отпадъци и % на рециклируемите отпадъци в тях
- Близостта на системата за събиране на отпадъци
- % от населението, което има лесен достъп до системата за събиране на отпадъци
- % от твърдите битови отпадъци, които се събират разделно

Как се постигат точките

1 точка за всяка категория отпадъци, от която се събират повече от 70 % от общия генериран поток отпадъци. Категориите трябва да включват тези, които са предвидени в законодателството на Европейския съюз (или в националното законодателство на страните извън ЕС). За държавите-членки на ЕС това включва хартия/картон, метал, пластмаса, стъкло, биоотпадъци (от 2023 г.), текстил (от 2025 г.), опасни отпадъци и отработени масла (от 2025 г.) - **общо 7 точки** за този критерий.

Над 90 % от населението на общината има достъп до система за събиране „от прага на дома“ или „от врата на врата“ или, когато това не е възможно, поне достъп до пункт за събиране на рециклируеми отпадъци в непосредствена близост до дома им.

- **1 точка** за разстояние между 2,5 и 5 км,
- **2 точки** за разстояние между 1 и 2,49 км
- **3 точки** за разстояние под 1 км или за общините, които вече прилагат събиране на отпадъци от врата на врата.

Доказателствени материали:

- Статистика и данни от фирмите за управление на отпадъци

Допълнителна информация

- Възможно е няколко категории да се обединят в една или да се променят по друг начин категориите в зависимост от метода на оценка, използван в общината. Допустимостта на този метод следва да бъде съгласувана със сертифициращия орган.

- Определенията за категориите отпадъци, които се използват от общината, трябва да бъдат обяснени на одитора, който решава дали това е достатъчно за постигане на съответния брой точки.

- За географски разпръснатите общини в селски райони одиторът ще прояви гъвкавост, ако могат да бъдат предоставени доказателства, че пунктът за събиране / изхвърляне на рециклируеми отпадъци е възможно най-близо.

Този критерий е изрично свързан с критерий С1. Създаването на система, способна да постигне висок успех, е задължително, а допълнителните точки определят нивото на сертификата, което ще получи общината. Точките се присъждат в зависимост от резултатите на системата за разделно събиране. Това е замислено така, че да се възнаградят най-добре представилите се общини и да се насърчат останалите да продължат да търсят подобрения на съществуващите системи, които водят до по-голямо количество на събраните рециклируеми материали, като по този начин се намалява количеството на остатъчните отпадъци.

Критерий С2. Програма за управление на биоразградими отпадъци

Общината прилага програма за управление на биоразградими отпадъци , която е в състояние да постигне минималните стандарти, определени от национални или европейски регулации.

ЗАДЪЛЖИТЕЛНО

Цел: Увеличаване на количеството органични отпадъци, които се събират и рециклират.

Показатели:

- Коефициент на събираемост (при събирането на биоотпадъци)
- Брой на кварталните компостери (ако се извършва квартално компостиране).
- Степен на замърсяване на биоотпадъците.

Как се изпълнява изискването

- Прилагане на програма за управление на органични отпадъци, която е в състояние да постигне минималните стандарти, определени от националните разпоредби или тези на ЕС.
- За да се достигне сертификат с **4 звезди**, се изисква **75%** разделно събиране на биоотпадъци.
- За постигане на **5 звезди** се изисква **85%** разделно събиране на биоотпадъци.

Доказателствени материали:

- Местни / национални разпоредби за задължително събиране на биоотпадъци
- План / описание на системата, снимки

Допълнителна информация

От всички сертифицирани общини се изисква да прилагат програма за ефективно управление на органичните отпадъци (хранителни и градински отпадъци, т.нар. „биоотпадъци“), която най-малкото да съответства на изискванията, установени в националното законодателство за биологичните отпадъци или в Рамковата директива за отпадъците на ЕС. Предвид различния контекст, ефективната система за управление на биоотпадъците е различна на различни места. Препоръчваме събирането на биоотпадъци „от врата на врата“, когато това е възможно, допълнено от възможността домакинствата да компостират отпадъците си на двора или на обществени / квартални площадки за компостиране. Очевидно това зависи от въпроса коя система е най-подходяща за местния контекст. Например системите в градските и селските райони са различни. Одиторът проверява дали системата за събиране на органични отпадъци, прилагана от общината, е достатъчна, за да отговори на тези критерии.

Критерий С2-А. Общината събира разделно биоразградимите отпадъци, образувани на нейна територия, според изискванията на критерий С2.

*** макс. 6 точки**

Цел: Увеличаване на количеството органични отпадъци, които се събират и рециклират.

Показатели:

- Стратегия за управление на органичните вещества, анализирана и преосмислена, за да бъде по-ефективна
- Брой създадени площадки за компостиране в общността

- Брой централизирани площадки за компостиране
- Хранителните и органичните отпадъци се събират отделно
- Процент и количество на биоотпадъците, които се рециклират на тези площадки/обекти

Как се постигат точките:

• **1 точка:** Над 80% от образуваните биоотпадъци се събират или компостират в домашни или квартални компостери. **Това е задължително условие за сертификат с 4 звезди.**

ИЛИ

• **2 точки:** Над 85% от генерираните органични отпадъци се събират или компостират у дома или в общността. **Това е задължително условие за сертификат с 5 звезди.**

• **1 точка:** Под 10% замърсяване при предварителното третиране на отпадъците

ИЛИ

• **2 точки:** Под 5% замърсяване при предварителното третиране на отпадъците

• **1 точка:** 75-90 % от населението има достъп до площадка за събиране на биоотпадъци или съоръжение за компостиране в рамките на 2 км от дома си

• **2 точки:** Над 90 % от населението има достъп до площадка за събиране на биоотпадъци или съоръжение за компостиране в рамките на 2 км от дома си

Доказателствени материали:

• Данни за ефективността на системата за органични отпадъци, включително % или количество на отпадъците, които се обработват по съответния начин.

• Данни за броя / % на домакинствата, които имат достъп до пункт за събиране или съоръжение за компостиране

Допълнителна информация

Дава се толеранс за селски тип общини, чието население е широко разпръснато на голяма територия и следователно пунктът за събиране на органични отпадъци се намира по-далеч от 2 км.

Този критерий е изрично свързан с **критерий С2** и тук отново ще се предоставят точки за онези общини, които могат да покажат, че **подобряват и оптимизират управлението на биоотпадъците**. За да се увеличи количеството на събраните и рециклирани хранителни и градински отпадъци, различните възможности, с които разполагат общините, могат да включват **един или комбинация от следните елементи:**

- Домашно или квартално компостиране
- Децентрализирано компостиране, организирано от общината
- Или големи централизирани площадки за компостиране, като например съоръжения за анаеробно разграждане.

Точки ще бъдат присъждани за повишаване на количеството на органичните материали, които се събират и връщат обратно в регенеративния цикъл - в идеалния случай чрез компостиране или, когато това не е възможно, чрез други технологии, които използват повторно материалите, за да запазят стойността им в рамките на кръговата икономика.

! ВАЖНО: Както за **критерий С1**, така и за **критерий С2**, най-добрата система за събиране за всяка община очевидно зависи от местния контекст (размер на общината, капацитет за прилагане на системата „от врата до врата“, гъстота на населението в селските или градските райони). Например, тъй като в много селски райони събирането на определени потоци отпадъци от прага на дома може да се окаже твърде скъпо, една малко по-различна, адаптирана система може да бъде по-полезна. При одита общината трябва да представи доказателства защо е избрала своята система и защо смята, че тя ще постигне най-добри резултати.

Критерий С3. Разделно събиране на специфични видове отпадъци

Общината разполага със система за разделно събиране на отпадъчни предмети и материали, за които не е възможно събирането от точката на образуване (напр. поради разходи или риск).

ЗАДЪЛЖИТЕЛНО

Цел: Предоставяне на допълнителни възможности за жителите и предприятията да рециклират различни потоци отпадъци, като същевременно се осигурят потенциални източници на приходи от рециклирани материали.

Показатели:

- Брой създадени центрове / пунктове за събиране
- Количество отпадъци, които се събират и рециклират в такива центрове
- % от местното население, което използва тези центрове

Как се изпълняват изискванията

Създадената система за събиране на отпадъци отчита йерархията на отпадъците, така че предметите за предпочитане да се използват повторно, да се поправят или преработват и само ако това не е възможно, да се рециклират като материал.

Доказателствени материали:

- Данни за броя и количеството на потоците отпадъци, които се събират за рециклиране и повторна употреба
- Данни за използването на центрoвете за събиране на отпадъци от местната общност
- Карта на точките за събиране

Допълнителна информация

Предметите, които не могат да се събират от врата до врата - от прага на дома или от тротоара, включват предмети като едрогабаритни отпадъци, опасни отпадъци, отработени масла, електрически крушки, строителни отпадъци, електронни отпадъци и др. Одиторът ще прегледа и провери потоците отпадъци, за които вашата община е създала пунктове за предаване. Събирането може да се осъществява по няколко начина, включително събиране от врата на врата при поискване или чрез създаване на пунктове за предаване на територията на общината.

Понастоящем текстилът е включен в тази категория, но от 2025 г., след като разделното събиране на текстил ще задължително в ЕС, той ще бъде включен в **критерий С1**. Целта е да се гарантира, че жителите могат да рециклират текстилните си материали и че до 2025 г. ще бъде

приложен ефективен план за събирането им, както се изисква от Рамковата директива за отпадъците на ЕС.

Важно е да се отбележи, че общините трябва да бъдат насърчавани да използват повторно или да рециклират тези материали възможно най-близо до източника на потребление, вместо да рискуват текстилът да бъде изпратен в чужбина или да бъде третиран по неустойчив начин. Сертифицираните градове с нулеви отпадъци би следвало да искат да създадат примери и решения, които показват как рециклирането на текстил може да се извършва ефективно в техните региони и държави, преди да започне да действа съответното законодателство през 2025 г.

Потоците отпадъци, които могат да бъдат докладвани, включват тези от Списъка на отпадъците на Европейската комисия, който се намира в [„Известие на Комисията относно техническите насоки за класифициране на отпадъците“](#) (2018/C 124/01, стр. 29)

Критерий С4. Разширяване на обхвата на отпадъчните потоци, които се събират разделно според изискванията на критерий С3.

*** макс. 6 точки**

Цел: Да се гарантира, че са създадени ефективни политики за справяне с тези потоци отпадъци, които позволяват рециклирането на големи количества материали.

Показатели:

- Брой дни за разделно събиране
- Брой на пунктовете за събиране и честота на достъпа до тях
- Процент и количество на събраните отпадъци

Как се постигат точките:

1 точка за всеки допълнителни 2 потока отпадъци (напр. дървесина, мазнини, електрически крушки, обемисти отпадъци). **Допустимият максимум е 3 точки за 6 потока отпадъци.**

1 точка за 75 % от населението, живеещо в рамките на 5 км от пункт за предаване на тези потоци отпадъци.

1 точка за наличие на онлайн система за подаване на заявки за събиране, която гражданите могат да използват.

Доказателствени материали:

- Информация на уебсайта на Общината относно центрoвете и точките за предаване или изхвърляне на специфични отпадъци
- Статистика и данни относно заявките за взимане
- Карта на обхвата

Допълнителна информация

Потоците отпадъци, които могат да бъдат докладвани, включват тези от Списъка на отпадъците на Европейската комисия, който се намира в [„Известие на Комисията относно техническите насоки за класифициране на отпадъците“](#) (2018/C 124/01, стр. 29).

Въпреки че е задължително да се създаде система за събиране на различните потоци отпадъци, посочени в СЗ, сертифицирането ще предостави точки на онези местни власти, които могат да докажат, че подобряват както количеството на отпадъците, които се събират за повторна употреба и оползотворяване, така и разнообразието на различните потоци отпадъци. Общините ще трябва да представят доказателства, че техните стратегии водят до подобрения, например чрез данни за теглото и % на всеки материал, който се събира за повторна употреба и оползотворяване.

Критерий С5. Редовни анализи на фракцията на остатъчните отпадъци

Общината редовно провежда анализи за проучване на фракцията на остатъчните отпадъци и оповестява публично резултатите.

ЗАДЪЛЖИТЕЛНО

Цел: Осигуряване на по-голяма яснота и разбиране за това какво остава в остатъчните отпадъци, така че да могат да се разработят ефективни политики за по-нататъшно намаляване на образуването на отпадъци и повишаване на рециклирането, поправката и повторната употреба.

Показатели:

- Данни и анализ от извършените оценки на остатъчните отпадъци
- Географски обхват и количество на анализирани отпадъци
- Политики за нулеви отпадъци, изменени след използване на данните от анализа на остатъчните отпадъци

Как се изпълняват изискванията

Извършване на анализ на остатъчните отпадъци в рамките на периода, подлежащ на одит, т.е. през последните три години.

Доказателствени материали:

- Резултати от анализа, които са публично достъпни

Допълнителна информация

Всяка община, стремяща се към сертификат за нулеви отпадъци, е длъжна да извършва редовни анализи на остатъчните отпадъци. Анализът или оценката на остатъчните отпадъци е процесът на проучване на това какви материали и продукти остават в остатъчните отпадъци (т.е. отпадъците, които отиват за депониране или изгаряне). Такъв анализ представлява методичен и научно обоснован процес на събиране и анализиране на определен процент от местните остатъчни отпадъци. Анализите на остатъчните отпадъци помагат на общините да разберат кои са отпадъците, които биха могли да бъдат рециклирани, но понастоящем не се рециклират и кой е най-често срещаният вид отпадъци (опаковки, конкретни материали или марки).

Това е изключително важно за общината, тъй като тази информация е нужна за разработването и оптимизирането на местната стратегия за нулеви отпадъци. Тази информация ще помогне на общината да определи кои политики и мерки са необходими, за да се намали допълнително генерирането на остатъчни отпадъци.

Такива мерки са например да се осигури допълнително обучение на населението, че определен материал/опакровка действително може да се рециклира, или, ако в остатъчните отпадъци постоянно се откриват органични вещества, да се предоставят повече възможности за домашно компостиране.

За да отговаря на този критерий, общината трябва да извършва анализ на остатъчните отпадъци поне веднъж на всеки одитен цикъл.

Критерий С6. Постоянно намаляване на годишното количество образувани остатъчни отпадъци на жител

*** макс. 9 точки**

Цел: Насърчаване на непрекъснатото намаляване на генерирането на остатъчни отпадъци.

Показатели:

- Количество на остатъчните отпадъци, генерирани общо в рамките на общината
- Годишното количество на остатъчните отпадъци на жител на база на общото количество остатъчни отпадъци
- Сравнение с данните от предходните години

Как се постигат точките

В общини с население под 5000 жители:

80 кг остатъчни отпадъци/жител/година = **1 точка** (Потенциален праг за постигане на **1 звезда**)

70 кг остатъчни отпадъци/жител/година = **2 точки** (Потенциален праг за постигане на **2 звезди**)

60 кг остатъчни отпадъци/жител/година = **3 точки** (Потенциален праг за постигане на **3 звезди**)

50 кг остатъчни отпадъци/жител/година = **4 точки**

40 кг остатъчни отпадъци/жител/година = **5 точки** (Задължително минимално ниво за **4 звезди**)

30 кг остатъчни отпадъци/жител/година = **6 точки** (Задължително минимално ниво за **5 звезди**).

В общини с население между 5000 и 19 999 жители:

100 кг остатъчни отпадъци/жител/година = **1 точка** (Потенциален праг за постигане на **1 звезда**)

90 кг остатъчни отпадъци/жител/година = **2 точки** (Потенциален праг за постигане на **2 звезди**)

80 кг остатъчни отпадъци/жител/година = **3 точки** (Потенциален праг за постигане на **3 звезди**)

70 кг остатъчни отпадъци/жител/година = **4 точки**

60 кг остатъчни отпадъци/жител/година = **5 точки** (Задължително минимално ниво за **4 звезди**)

50 кг остатъчни отпадъци/жител/година = **6 точки** (Задължително минимално ниво за **5 звезди**)

В общини с население между 20 000 и 49 999 жители

120 кг остатъчни отпадъци/жител/година = **1 точка** (Потенциален праг за постигане на **1 звезда**)

110 кг остатъчни отпадъци/жител/година = **2 точки** (Потенциален праг за постигане на **2 звезди**)

100 кг остатъчни отпадъци/жител/година = **3 точки** (Потенциален праг за постигане на **3 звезди**)

90 кг остатъчни отпадъци/жител/година = **4 точки**

80 кг остатъчни отпадъци/жител/година = **5 точки** (Задължително минимално ниво за **4 звезди**)

70 кг остатъчни отпадъци/жител/година = **6 точки** (Задължително минимално ниво за **5 звезди**)

В общини с население между 50 000 и 99 999 жители:

130 кг остатъчни отпадъци/жител/година = **1 точка** (Потенциален праг за постигане на **1 звезда**)

120 кг остатъчни отпадъци/жител/година = **2 точки** (Потенциален праг за постигане на **2 звезди**)

110 кг остатъчни отпадъци/жител/година = **3 точки** (Потенциален праг за постигане на **3 звезди**)

100 кг остатъчни отпадъци/жител/година = **4 точки**

90 кг остатъчни отпадъци/жител/година = **5 точки** (Задължително минимално ниво за **4 звезди**)

80 кг остатъчни отпадъци/жител/година = **6 точки** (Задължително минимално ниво за **5 звезди**)

В общини с население между 100 000 и 299 999 жители:

150 кг остатъчни отпадъци/жител/година = **1 точка** (Потенциален праг за постигане на **1 звезда**)

140 кг остатъчни отпадъци/жител/година = **2 точки** (Потенциален праг за постигане на **2 звезди**)

130 кг остатъчни отпадъци/жител/година = **3 точки** (Потенциален праг за постигане на **3 звезди**)

120 кг остатъчни отпадъци/жител/година = **4 точки**

110 кг остатъчни отпадъци/жител/година = **5 точки** (Задължително минимално ниво за **4 звезди**)

100 кг остатъчни отпадъци/жител/година = **6 точки** (Задължително минимално ниво за **5 звезди**)

В общини с население между 300 000 и 899 999 жители:

170 кг остатъчни отпадъци/жител/година - **1 точка** (Потенциален праг за постигане на **1 звезда**)

160 кг остатъчни отпадъци/жител/година = **2 точки** (Потенциален праг за постигане на **2 звезди**)

150 кг остатъчни отпадъци/жител/година = **3 точки** (Потенциален праг за постигане на **3 звезди**)

140 кг остатъчни отпадъци/жител/година = **4 точки**

130 кг остатъчни отпадъци/жител/година = **5 точки** (Задължително минимално ниво за **4 звезди**)

120 кг остатъчни отпадъци/жител/година = **6 точки** (Задължително минимално ниво за **5 звезди**)

В общини с население от 900 000 жители и повече:

210 кг остатъчни отпадъци/жител/година - **1 точка** (Потенциален праг за постигане на **1 звезда**)

200 кг остатъчни отпадъци/жител/година = **2 точки** (Потенциален праг за постигане на **2 звезди**)

190 кг остатъчни отпадъци/жител/година - = **3 точки** (Потенциален праг за постигане на **3 звезди**)

180 кг остатъчни отпадъци/жител/година = **4 точки**

170 кг остатъчни отпадъци/жител/година = **5 точки** (Задължително минимално ниво за **4 звезди**)

160 кг остатъчни отпадъци/жител/година = **6 точки** (Задължително минимално ниво за **5 звезди**)

Допълнителни точки при сравнение с националния контекст:

- **1 точка** за 20-40% под средната стойност за страната
- **2 точки** за 40-60% под средната стойност за страната
- **3 точки** за 60% и под средната стойност за страната

Този показател се измерва в сравнение с националните данни за отпадъците, представени от компетентния орган в страната, или с данните, предоставени на Евростат. Одиторът има право на преценка относно методологията за сравнение.

Доказателствени материали:

- Статистически данни от фирмите за управление на отпадъци и общините
- Национална статистика

! ВАЖНО: При този критерий има известна гъвкавост за случаите на общини, в които средната гъстота на населението е над 4000 жители на км² (средната европейска гъстота е 3000 жители

на км²), както и за градове, в които броят на населението периодично се увеличава с 50 % или повече поради пътуващите за работа или туризъм. За общините от тези категории могат да бъдат определени по-високи прагове, които следва да бъдат договорени между общината и MiZA.

Допълнителна информация

Сертификатът за общини с нулеви отпадъци дава точки на общините, които постигат най-добри резултати при намаляване на количеството генерирани отпадъци. В зависимост от размера на общината се присъждат между 1 и 6 точки, ако количеството на остатъчните отпадъци на глава от населението попада в съответната категория. Общините се насърчават да намаляват допълнително количеството на отпадъците си и по този начин да увеличават броя на точките, които биха получили при одита. Допълнителни точки ще се дават и ако общината може да докаже, че количеството на остатъчните отпадъци, генерирани от нейните граждани, е под средното за страната - процес, за който одиторът може да окаже помощ.

Критерий С7. Икономически стимули за гражданите и бизнеса да намаляват отпадъците си

Общината въвежда икономически стимули за гражданите и бизнеса да намаляват отпадъците си, така че който изхвърля повече отпадъци, плаща повече – например използвайки подхода Pay-As-You-Throw / „Плащай колкото изхвърляш“ (ПКИ).

* макс. 4 точки

Цел: Да се създадат стимули, които да насърчават гражданите и предприятията да намаляват количеството на генерираните от тях отпадъци.

Показатели:

- % от домакинствата и предприятията в общината, които вече използват системата ПКИ или други икономически стимули
- Равнища на генериране на отпадъци в този район от домакинства, които използват ПКИ или други икономически стимули
- Прилагане на други икономически стимули, придружени от данни за измерване на тяхното въздействие.

Как се постигат точките

За общините, които имат правомощия да въведат ПКИ:

1 точка за прилагане на система ПКИ с географски обхват над 50 % от населението.

1 точка за прилагане на ПКИ, която определя генерираните от домакинството отпадъци и осигурява връщане на пари или допълнителни такси в зависимост от количеството на отпадъците, образувани от всяко домакинство.

1 точка за прилагане на други икономически стимули или за представяне на анализ / проучване / пилотен тест за възможностите за прилагане на система за ПКИ на местно ниво.

1 точка за доказателство, че тези мерки са намалили генерирането на отпадъци от участващите домакинства в сравнение с базовата година на измерване.

За общини, които нямат правомощия да въведат ПКИ:

1 точка за прилагане самостоятелно или в или партньорство с други лица на 1 икономически стимул за намаляване на отпадъците.

2 точки за прилагане самостоятелно или в партньорство с други лица на повече от 1 икономически стимул, който насърчава намаляването на отпадъците от страна на гражданите и предприятията.

1 точка за въвеждане на икономически стимули, достъпни за над 75 % от населението

1 точка за доказателство, че тези мерки са намалили генерирането на отпадъци от участващите домакинства.

Доказателствени материали:

- Описание на системата
- Карта на обхвата
- Документиране на стимулите

Допълнителна информация

Ако общината има необходимите правомощия да въведе ПКИ, тя следва да го направи поради доказаните резултати, които този подход дава по отношение на намаляването на отпадъците. Въпреки това в определени случаи общината може да получи точки за различни икономически стимули, дори когато има правомощия да прилага ПКИ. Най-важният аспект са резултатите, които се определят по преценка на одитора по време на процеса на сертифициране.

Най-добре представящите се сертифицирани общини с нулеви отпадъци ще бъдат тези, които осъзнават, че създаването на икономически стимули за предприятията и домакинствата за намаляване на отпадъците играе централна роля в техния план за нулеви отпадъци. Тези мерки следва да служат само като допълнение към съществуващата система за разделно събиране и подкрепящите мерки за предотвратяване. Най-разпространеният и въздействащ икономически стимул, който се използва в много общини, е схемата [Pay-As-You-Throw / „Плащай, колкото изхвърляш“ \(ПКИ\)](#). Основният принцип на тази схема е да има променлива компонента на таксата, плащана от гражданите и предприятията, която се определя според количеството на генерираните от тях отпадъци, като се гарантира, че тези, които генерират повече отпадъци, плащат по-висока сума от тези, които генерират по-малко. В Европа съществуват различни схеми ПКИ, но най-добре работещите системи, [като тази в Парма](#) (Италия), съчетават технология и отчетност, така че генерираните от всеки клиент отпадъци да се измерват след всяко събиране, като данните са лесно достъпни както за общината, така и за клиента (домакинство / предприятие).

Въпреки това някои европейски общини нямат право сами да решават дали да въведат система за таксуване, тъй като тези правомощия са на регионално или национално равнище. При такива обстоятелства все пак ще се присъждат точки на общини, които са определили други икономически стимули (например отстъпки) и са ги приложили на местно ниво, което е довело до повишаване на осведомеността относно нулевите отпадъци и до намаляване на генерирането на отпадъци.

Критерий С8. Непрекъснато наблюдение и събиране на данни относно отпадъците на територията на общината

Общината непрекъснато наблюдава и събира данни относно количеството на образуваните отпадъци, рециклирането и въздействието на общинските мерки за предотвратяване на отпадъците. Тези данни се използват за оценка на напредъка по плана за нулеви отпадъци и за сведение в процеса на вземане на решения.

ЗАДЪЛЖИТЕЛНО

Цел: Да се гарантира, че събирането на ключови данни е включено в разработването, изпълнението и наблюдението на плана за нулеви отпадъци, което е от решаващо значение за осигуряване на неговия непрекъснат успех и въздействие.

Показатели:

- Количество ТБО
- Цени за рециклиране и разделно събиране
- Брой и въздействие на прилаганите местни мерки за предотвратяване на образуването на отпадъци

Как се изпълнява изискването:

- Представяне на постоянно събираните ключови данни, изисквани от стратегията за нулеви отпадъци
- Политиките и мерките са адаптирани и подобрени благодарение на данните, събрани на местно ниво.

Доказателствени материали:

- Статистически данни от фирмите за управление на отпадъци
- Други системи за мониторинг и доклади за вътрешна оценка, когато е уместно

Допълнителна информация

Местните планове за нулеви отпадъци са най-ефективни, когато решенията и политиките се основават на актуални данни от общината. Всяка община, сертифицирана за нулеви отпадъци, трябва да създаде необходимите платформи и канали, за да стане събирането на тези данни редовно, като се започне с основните статистически данни - количество на генерираните отпадъци, ниво на разделно събиране и рециклиране. Събирането на тези данни и използването им за по-нататъшно оптимизиране на системата е задължителен критерий, тъй като това е ключова част от философията на градовете с нулеви отпадъци - непрекъснато да се търсят подобрения. Одиторът ще прецени дали общината е събрала достатъчно данни и дали може да докаже, че ги използва, за да предостави информация за разработването и изпълнението на своя план за нулеви отпадъци.

Критерий С9. Мерки, програми и политики за предотвратяване на отпадъците

Общината внедрява мерки, програми и политики за предотвратяване на отпадъците в рамките на своите компетенции, които поставят на първо място избягването, повторната употреба и поправката.

* макс. 10 точки

Цел: Да се започне решаването на проблема с отпадъците нагоре по веригата, като се проучи какво може да направи самата община в рамките на своята юрисдикция, за да предотврати образуването на отпадъци. Например като се търсят възможности за предотвратяване на образуването на отпадъци чрез използване на инициативи за повторна употреба и поправка или чрез насърчаване на генераторите да се откажат от образуването на някои отпадъци - подход, който е от решаващо значение за постигане на истинска нулеви отпадъци и за решаване на световния проблем, пред който сме изправени.

Показатели:

- Поставени цели за методите за предотвратяване на образуването на отпадъци
- Брой на методите за предотвратяване на образуването на отпадъци, за които са определени цели. Необходимо е да се опишат подробно мерките, които дават точки: обществени чешми, общински магазини за повторна употреба и др.
- Измерване на съществуващите политики за превенция и тяхното въздействие
- Брой въведени инициативи за намаляване на отпадъците
- Въздействие на тези инициативи, напр. брой жители, които използват определен артикул седмично

Как се постигат точките

1 точка за всяка мярка за предотвратяване на образуването на отпадъци, въведена от общината през последните 3 години (**допустимият максимум е 6 точки** за този специфичен подкритерий).

1 точка, ако тези мерки са спомогнали за постигане на целите и са намалили количеството на конкретни потоци отпадъци с 5-10% спрямо изходното ниво, в зависимост от целта / предмета на всяка политика. Например новооткрит център за повторна употреба на електронни устройства ще намали отпадъците от излязло от употреба електрическо и електронно оборудване (ИУЕЕО).

2 точки, ако тези мерки са спомогнали за постигане на целите и са намалили количеството на конкретни потоци отпадъци с 11-20 % спрямо изходното ниво, в зависимост от целта / предмета на всяка политика.

3 точки, ако тези мерки са спомогнали за постигане на целите и са намалили количеството на конкретни потоци отпадъци с 21-30 % спрямо изходното ниво, в зависимост от целта / предмета на всяка политика.

4 точки, ако тези мерки са спомогнали за постигане на целите и са намалили количеството на конкретни потоци отпадъци с 31 % и повече спрямо базовата година в зависимост от целта / предмета на всяка политика

2 точки, ако общото количество на генерираните от общината твърди битови отпадъци е намалял с 5 - 10 % през последните 3 години.

4 точки, ако общото количество на генерираните от общината твърди битови отпадъци е намалял с 10 % или повече през последните 3 години.

! ВАЖНО: Всички данни за намаляването на отпадъците трябва да се измерват спрямо базовата година, в която целите са били определени за първи път.

Разбира се, в някои случаи е трудно да се измери въздействието и да се получат до данни за намаляване на отпадъците (напр. използването на обществени чешми). В такива случаи общината трябва да представи доказателства, които доказват въздействието (използване, обществена подкрепа и т.н.) на всяка мярка.

Доказателствени материали:

Измервания и проценти на успех, подкрепени с точни данни от общината, фирмата за отпадъци и други доставчици на услуги.

Допълнителна информация

За да получите точки, трябва да има връзка между въздействието върху намаляването на отпадъците и въведената политика. Косвените мерки не са достатъчни. Определянето на тези мерки и вземането на решение за тях зависи от преценката на одитора.

Мерките за предотвратяване на образуването на отпадъци могат да бъдат доста широки и да включват много различни неща. В началото обаче този критерий се съсредоточава конкретно върху мерките, които могат да бъдат приложени от самата община, като например тези, които могат да бъдат приложени в рамките на обществените зони и сгради. Политиките, мерките или програмите за предотвратяване на образуването на отпадъци запазват стойността на даден материал или продукт, като гарантират, че той може лесно да бъде използван повторно, поправен или преработен, вместо да бъде рециклиран или изхвърлен.

Примерни мерки за предотвратяване/намаляване на отпадъците на обществени места включват инсталиране на по-големи контейнери за рециклируеми материали, отколкото за остатъчни отпадъци; сключване на договори с компании, които използват стоки за многократна употреба за обществени събития; инсталиране на обществени чешми за вода, които са безплатни за ползване; организиране на събития с нулеви отпадъци; увеличаване на публичните реклами, които насърчават многократната употреба или насочват към местни инициативи за многократна употреба, като например кафенета, предлагащи напитки в контейнери за многократна употреба. Освен това общината може да предостави финансова или правна подкрепа за социални предприятия, които прилагат кръгови бизнес модели, като например центрове за повторна употреба и ремонт.

Критерий С10. Обществени поръчки с изисквания за предотвратяване и намаляване на отпадъците

Като част от своите процедури за обществени поръчки, Общината прилага определени изисквания за предотвратяване и намаляване на отпадъците, както и за подобрена наличност и качество на рециклирани и повторно използвани материали.

* макс. 4 точки

Цел: Да се възприеме цялостен подход към предотвратяването на отпадъците чрез включване на всички процеси на обществени поръчки в плана за нулеви отпадъци.

Показатели:

- Брой изисквания
- Брой / % на политиките за обществени поръчки, в които са приложени тези изисквания
- % променени правила за възлагане на обществени поръчки.

Как се постигат точките

Допълнителни точки се присъждат, ако общината взема предвид възможността за повторна употреба, рециклиране и промяна на дизайна на продуктите и опаковките в рамките на своите процедури за обществени поръчки, както следва:

1 точка за определяне на покупките / политиките с най-голям потенциал за намаляване на отпадъците

1 точка, ако критериите, свързани с ефективното използване на ресурсите, се споменават във всички съответни покани за представяне на оферти

2 точки, ако критериите, свързани с ресурсната ефективност, са задължително изискване в някои, но не във всички съответни покани за представяне на оферти

3 точки за въвеждане на критерии, свързани с ефективното използване на ресурсите, като задължително изискване във всички съответни покани за представяне на оферти

Допустимият максимум е **4 точки**.

Доказателствени материали:

- Документи от процеса на възлагане на обществени поръчки
- Критерии за устойчивост
- Официално решение(я), взето(и) от общината

Допълнителна информация

Както е посочено в Рамковата директива за отпадъците на ЕС, критериите за възлагане на обществени поръчки са важен инструмент, с който общините разполагат, за насърчаване на продукти и дейности, които могат да се използват повторно. Чрез своите търгове и процеси за обществени поръчки общините имат значителен потенциал да насочват пазарите към повече покупки с нулеви отпадъци и етични покупки, както и да подкрепят създаването на работни места на местно ниво. Сертификатът определя точки за онези общини, които в своите обществени поръчки вземат предвид йерархията на нулевите отпадъци, като са установили

критерии, които поставят по-голям акцент върху социалните и екологичните съображения, а не само върху икономическите. Това може да включва изисквания към всеки изпълнител да рециклира определено количество от своите продукти или да наема определен процент местни работници от социално уязвими или маргинализирани групи.

Критерий С11. Политики за нулеви отпадъци в общинските сгради, фирми и структури

Общината прилага политики за нулеви отпадъци в сградите, използвани от общинската администрация и в общинските фирми.

*** макс. 3 точки**

Цел: Да се гарантира, че Общината поема отговорност за плана за нулеви отпадъци, като приема политики за предотвратяване и намаляване на отпадъците в собствените си съоръжения.

Показатели:

- Анализ на местата, където отпадъците могат да бъдат намалени и предотвратени в сградите и районите на общината
- Брой изпълнени инициативи
- Равнища на генериране на отпадъци в централата на общината и други притежавани сгради

Как се постигат точките

1 точка за провеждане на цялостен анализ относно това къде може да се предотврати образуването на отпадъци в сградите на Общината, както и в сградите, използвани от притежаваните от нея дружества / фирми.

1 точка, ако повече от 1 сграда в рамките на сградите, използвани от Общината и нейните структури, изпълнява план за нулеви отпадъци с 3 или повече инициативи за предотвратяване на образуването на отпадъци, с което се намалява общото количество на образуваните отпадъци в сравнение с базовата цел с най-малко 30%.

2 точки за доказателство, че в 25-50% от сградите на общината и нейните структури са приети планове за нулеви отпадъци, с което се намалява количеството на генерираните отпадъци с 30-50% в сравнение с базовата цел.

3 точки за доказателство, че плановете за нулеви отпадъци са приети в 50 % и повече от сградите на общината и нейните структури, с което се намалява количеството на отпадъците с над 50 % в сравнение с базовата цел.

Доказателствени материали:

- План / стратегия за нулеви отпадъци или план за управление на отпадъците за всяка сграда или за група / вид сгради (например няколко сгради могат да бъдат обхванати от една стратегия за нулеви отпадъци)
- Статистически данни за управлението на отпадъците в сградите.

Допълнителна информация

Целта на този критерий е да се подобри обхватът на сградите с планове за нулеви отпадъци и въздействието на тези мерки. Ако дадена община може да докаже, че отговаря на един от аспектите на критериите (например обхват, но не и цел за намаляване на отпадъците), тя все пак ще получи половината от точките. Например, ако 30% от общинските сгради са приели планове за нулеви отпадъци, но общото количество на генерираните отпадъци средно е намаляло само с 10%, общината все пак ще получи 2 точки - 1 за въздействието и обхвата и 1 за първоначалния анализ.

Този критерий е включен, за да стимулира общините, стремящи се към нулеви отпадъци, да проучат възможността за възприемане на практики за нулеви отпадъци в рамките на непосредствената си юрисдикция, в сградите и офисите, които използват, както и във всички други сгради, използвани от общинските структури. Това включва например, фирми-изпълнители като кетъринг или почистващи фирми, чийто услуги Общината използва в обществените сгради и на публични места. От решаващо значение е общината да оцени какво може да направи в рамките на собствения си „заден двор“ като част от своя план за нулеви отпадъци, преди да наложи нулеви отпадъци на по-широката общественост.

Критерий С12. Подкрепа за предотвратяване на отпадъците от местни заинтересовани страни

Общината улеснява и подкрепя разнообразни мерки за предотвратяване на отпадъците , които се прилагат в местната общност от по-широк кръг участници.

***макс. 10 точки**

Цел: Насърчаване на гражданите и предприятията да правят повече за предотвратяване на образуването на отпадъци, като подкрепят прилагането на редица политики, които дават приоритет на повторната употреба, поправката и преработката, а не само на рециклирането, като например депозитна система за опаковки от напитки и центрове за повторна употреба.

Показатели:

- Брой изпълнени политики и инициативи
- Данни за въздействието на тези инициативи
- Консултации относно начините, по които гражданите могат да използват тези услуги, които са публични и достъпни.

Как се постигат точките

1 точка за предоставяне на финансова, административна или комуникационна подкрепа за местни мерки за предотвратяване на образуването на отпадъци през последните 3 години **(максимум 6 точки)**

1 точка при доказване, че тези мерки са помогнали за постигане на целите и са намалили количеството на конкретни потоци отпадъци с най-малко 15%, в зависимост от целта / предмета на всяка политика (напр. център за повторна употреба на електронни устройства би намалил количеството на ИУЕЕО).

2 точки при доказване, че тези мерки са помогнали за постигане на целите и за намаляване на количеството на конкретни потоци отпадъци с 15-30%, в зависимост от целта / предмета на всяка политика.

3 точки при доказване, че тези мерки са помогнали за постигане на целите и за намаляване на количеството на конкретни потоци отпадъци с 31-50%, в зависимост от целта / предмета на всяка политика

4 точки при доказване, че тези мерки са помогнали за постигане на целите и за намаляване на количеството на конкретни потоци отпадъци с повече от 50%, в зависимост от целта / предмета на всяка политика.

Всички данни за намаляване на отпадъците трябва да се измерват спрямо базовата година, в която целите са били определени за първи път.

Доказателствени материали:

- Документи, доказващи, че дадена инициатива е била изпълнена
- Списък на предприятията, които са приложили дадена инициатива
- Публикации в социалните медии / уебсайта / бюлетина, в които се посочват инициативите
- Документи за пресата и повишаване на осведомеността в подкрепа на дадена инициатива

Допълнителна информация

Одиторите няма да предоставят точки за отчетените тук мерки, които са включени и в отчетите за **критерий С9**.

Докато всички **критерии от С9 до С11** разглеждат това, което Общината има непосредствена компетентност да контролира и променя, **критерий С12** дава точки на онези общини, които работят с местните заинтересовани страни за предотвратяване на образуването на отпадъци в различни части на обществото. Частните фирми са ключови заинтересовани страни в рамките на плана за нулеви отпадъци и затова общината трябва да се стреми да работи с тях, за да им помогне да намалят още повече отпадъците си, като същевременно повишава информираността на обществото за възможностите и способността за предотвратяване на отпадъците.

Примерите за мерки за предотвратяване на отпадъците, които се ръководят от частния сектор, включват подкрепа и стимулиране на магазини без опаковки, центрове за повторна употреба и ремонт, депозитни системи за опаковки за многократна употреба, събития за нулеви отпадъци, автомати за обратна продажба.

Критерий С13. Подкрепа за проектирането на нов дизайн („редизайн“) за проблемни изделия

Общината оказва нарочна подкрепа на местните заинтересовани страни в търсенето на нов дизайн за проблемните изделия, които не могат да бъдат използвани повторно, рециклирани или подложени на компостиране.

*** макс. 3 точки**

Цел: Да се признае значението на решаването на проблема с отпадъците на по-ранен етап чрез предотвратяване на отпадъците, като се гарантира, че проблемните материали и продукти са препроектирани така, че да могат да се използват повторно, да се поправят, рециклират или компостират.

Показатели:

- Брой публични изявления относно необходимостта от проектиране на нов дизайн за проблемни изделия
- Брой на създадените партньорства с местни експерти и заинтересовани страни, които помагат за обединяване на знанията и иновациите в областта на предотвратяването на отпадъците
- Брой събития, на които сте присъствали и на които сте говорили за нуждата от препроектиране на продукти, за да се запазят те в рамките на кръговата икономика

Как да постигнете точки

1 точка за създаване на официални партньорства със заинтересовани страни (предприятия, академични среди и др.), които се фокусират върху изследвания и методи за проектиране на нов дизайн (т.нар. „редизайн“)

1 точка за организиране / провеждане на поне 3 публични комуникации или събития всяка година, които показват значението на предотвратяването на отпадъците и защо препроектирането на съществуващите материали и продукти е от решаващо значение за постигане на още по-ниски количества генерирани отпадъци

1 точка за показване, че материалите и продуктите са били препроектирани в резултат на работата на общината, което означава, че материалът или продуктът вече е по-лесен за повторна употреба, поправка, рециклиране или компостиране

Доказателствени материали:

- Брой публични изявления / връзки с обществеността
- Брой партньори / брой събития
- Брой изказвания на общински представители на подобни събития

Допълнителна информация

Много продукти и материали, които производителите пускат на пазара, не могат да бъдат използвани повторно, поправяни или рециклирани. Това често да се дължи на редица фактори, като например сложната комбинация от материали, използвани в даден продукт. Макар да не е в пряката компетентност на общината, сертификатът ще даде точки на онези органи, които признават и действат в съответствие с необходимостта от препроектиране на определени продукти, така че те да могат да се използват повторно, да се поправят или рециклират с лекота. Често данните за това кои са тези продукти се получават при извършването на анализ на остатъчните отпадъци. След това тази информация може да се използва в партньорство с производителите, за да им се помогне да препроектират своите продукти, или общината може да работи с местни организации за разработване на кръгова алтернатива, която да бъде и икономически жизнеспособна. Когато няма непосредствена възможност за препроектиране на проблемния продукт, общината би могла вместо това да повиши осведомеността и да популяризира алтернативите в духа на кръговата икономика, като редовно информира за това местната общност, както и по-широка национална или европейска аудитория.

Критерий С14. Данни относно икономическите и социални въздействия на плана за нулеви отпадъци.

Общината събира и публикува данни относно икономическите и социални въздействия на плана за нулеви отпадъци.

ЗАДЪЛЖИТЕЛНО

Цел: Да се гарантира, че икономическите и социалните ползи от стратегията за нулеви отпадъци са обхванати и могат да се използват за измерване на напредъка.

Показатели:

- Брой работни места, създадени в резултат на прилагането на плана за нулеви отпадъци
- Проучване / доклад, изготвен заедно със заинтересованите страни и жителите на общността относно въздействието, което планът за нулеви отпадъци е оказал върху техния живот
- Ръст на бизнеса във вашата община поради прилагането на плана за нулеви отпадъци
- Степен на ангажираност на членовете на общността в публични събития и инициативи, свързани с плана за нулеви отпадъци

Как се изпълнява изискването:

- Събират се данни за икономите или ползите, които общината и общността са получили в резултат на местния план за нулеви отпадъци.
- Събират се данни за броя на работните места, които планът за нулеви отпадъци е създал или променил.
- Достатъчна ангажираност на заинтересованите страни от общността и гаранции, че тази обратна връзка е анализирана от общината, за да се подобри планът за нулеви отпадъци.

Доказателствени материали:

- Икономически данни
- Данни за създаването / загубата / промените в броя на работните места
- Брой на участниците в събитията за нулеви отпадъци

Допълнителна информация

Шаблони за измерване могат да бъдат предоставени от MiZA. Подходът на общините с нулеви отпадъци носи не само екологични ползи, но и много социални и икономически ползи за местните общности. Нулевите отпадъци възприемат холистичен подход към управлението на ресурсите и поставят общностите в центъра на процеса на вземане на решения. Ето защо това е задължителен критерий за сертифицираните общини с нулеви отпадъци. Общините ще трябва да събират данни за икономическото въздействие на плана за нулеви отпадъци, което може да включва в рамките на общинския бюджет за отпадъци таксите за гражданите и въздействието, което планът за нулеви отпадъци е оказал върху по-широката общност. Например всички центрове за повторна употреба или ремонт, организирани от общината със социални предприятия, и броят на работните места, които планът за нулеви отпадъци е създал. На второ място, общината трябва да събира данни и информация и за по-широкото обществено въздействие, което планът за нулеви отпадъци оказва. Това отново включва създаването на работни места на местно ниво, но трябва да включва и качествени данни от гражданите и предприятията за техните нагласи по отношение на нулевите отпадъци, които могат да се събират чрез проучвания и събития на живо или онлайн.

Критерий С15. Програма / предизвикателство за домакинства с нулеви отпадъци

Общината насърчава активното участие на местните жители в програми и предизвикателства за домакинства с нулеви отпадъци.

* макс. 3 точки

Цел: Повишаване на осведомеността и разбирането на потенциала за минимално генериране на отпадъци сред основните заинтересовани страни в общността.

Показатели:

- Брой на участващите домакинства
- Брой организирани предизвикателства/програми
- Продължителност и въздействие на тези предизвикателства/програми

Как се постигат точките

1 точка за осъществяване на семейно предизвикателство или програма за нулеви отпадъци, в която са включени най-малко 100 домакинства или над 5 % от местното население, в зависимост от това кой от двата резултата е по-голям.

1 точка за осъществяване на предизвикателство или програма, която ангажира по-широк кръг от заинтересовани страни (напр. предприятия)

1 точка за доказване, че предизвикателството или програмата са помогнали на участващите домакинства / заинтересовани страни да намалят отпадъците си.

Доказателствени материали:

- Публична покана/комуникация за програма, инициатива или предизвикателство
- Брой на участниците и % на участващата общност
- Комуникации / ангажиране на обществеността

Допълнителна информация

Програма/предизвикателство за домакинства с нулеви отпадъци е инициатива с група местни домакинства за насърчаване на начин на живот с нулеви отпадъци чрез по-голям достъп до методите за рециклиране и предотвратяване, подкрепени от информация за преминаване към по-устойчиво потребление и производство. [Моля, вижте това методическо ръководство, създадено от Zero Waste France](#), което обяснява как да се създаде и приложи предизвикателство за семейства с нулеви отпадъци. Точките ще бъдат разпределяни в зависимост от броя на участващите семейства, ресурсите, предоставени на тези домакинства, и въздействието, което тези програми оказват. Целта е да се насърчи начинът на живот с нулеви отпадъци и да се постигнат особено високи цели за намаляване на остатъчните отпадъци.

Критерий С16. План за предотвратяване на отпадъците, образувани на обществени места извън дома.

Общината създава и изпълнява план за предотвратяване на отпадъците на улицата.

* макс. 2 точки

Цел: Да се намали рискът хората да изхвърлят отпадъците си в контейнерите за смесени / остатъчни отпадъци, без да се отчитат по подходящ начин, особено когато е въведена система за заплащане според количеството изхвърлени отпадъци.

Как се постигат точките

1 точка за създаване и прилагане на местна стратегия / план за намаляване на изхвърлянето на отпадъци извън предназначенията за това места по улиците и обществените места

1 точка за доказано намаляване на количеството отпадъци, изхвърлени извън предназначенията за това места, в сравнение с последния одит или с базовата година.

Доказателствени материали:

- План за нулеви отпадъци, ако включва мерки срещу изхвърлянето на отпадъци извън предназначенията за това места
- Снимки на допълнително поставени пепелници и / или други контейнери за отпадъци
- Снимки „преди и след“ на обществени места, където изхвърлянето на отпадъци е било често срещан проблем
- Кампании за почистване на отпадъци (снимки)

Допълнителна информация

Плановите за нулеви отпадъци насочват вниманието преди всичко към битовите и търговските отпадъци. Но друг ключов аспект, който следва да бъде присъства във всяка местна стратегия е как да се предотвратят неправилното изхвърляне на отпадъци и замърсяването с отпадъци на обществени места. При някои обстоятелства, когато на улицата се поставят големи контейнери за остатъчни отпадъци, те често се превръщат в горещи точки за изхвърляне на отпадъци. Ето защо, за да се избегне тази ситуация и за да се предотврати появата на отпадъци на други ключови обществени места, общината трябва да разработи план, който дава приоритет на предметите за многократна употреба или поне на рециклирането. Това може да включва например действия като премахване, намаляване или стратегическо разполагане на контейнерите за остатъчни отпадъци, замяната им с по-голям достъп до контейнери за рециклиране и комуникация, която подчертават колко лесно и важно е да се избягва образуването на отпадъци.

Етап 4: Комуникация и обучение

Критерий D1. Редовно информирание на населението относно всички промени в управлението на отпадъците

Общината редовно информира своето население за напредъка, целите и действията по плана за нулеви отпадъци. На жителите следва да се предоставя информацията относно всички промени в управлението на отпадъците, които ги засягат.

ЗАДЪЛЖИТЕЛНО

Цел: Да се увеличи максимално въздействието на плана за нулеви отпадъци, като се гарантира, че заинтересованите страни са информирани за правилните действия, които трябва да предприемат, за да намалят и предотвратят генерирането на отпадъци. Да се развие разбирането на гражданите и общините за ефективно управление на биоотпадъците, като се намали тяхното количество и съответно емисиите на парникови газове от този поток отпадъци.

Показатели:

- % от населението, което получава информация за новата система
- Брой местни жители, участващи в програмата
- Количество създадени образователни ресурси
- Обратна връзка от участниците относно ползите от участието в програмата - Брой публикации в социалните медии за жителите относно плана за нулеви отпадъци
- Уебстраницата в уебсайта на общината, посветена специално на плана за нулеви отпадъци, е активна и се актуализира
- Брой хора, които виждат тези онлайн новини и се ангажират с онлайн публикациите (коментари, споделяния, харесвания и т.н.)

Как се изпълнява изискването:

- Разработване на комуникационни материали и използване на различни канали / платформи за достигане до широка аудитория, както онлайн, така и офлайн.

Доказателствени материали:

- Покани за събития, на които е представена стратегията
- Информационен бюлетин
- Комуникация с обществеността (уебстраница, социални медии, вестници и др.) относно промените в практиките за управление на отпадъците.

Допълнителна информация

Включването на общността е изключително важен аспект от плана за нулеви отпадъци. Ако членовете на общността не знаят как да се включат в новите политики за нулеви отпадъци, тогава системата няма да бъде успешна. Ето защо комуникацията за обучение и подкрепа на ефективното участие във всяка нова мярка, въведена от общината, е задължителен критерий за сертифициране. Планът за нулеви отпадъци трябва да бъде публично достъпен и видим, като през цялата година редовно се предоставя актуализация на гражданите по широк кръг комуникационни канали - както офлайн в срещи на живо, така и чрез онлайн форуми като

уебсайта на общината, социалните медии и в местните медии. Всички членове на общността трябва да са наясно с всички промени в системата за управление на отпадъците, така че комуникацията, използвана от общината, трябва да отразява разнообразния набор от канали, от които хората получават своята информация.

Критерий D2. Публичен доклад за напредъка по плана за нулеви отпадъци

Общината провежда вътрешен одит, за да гарантира спазването на критериите на сертификата за нулеви отпадъци, както и постоянен напредък. Ръководството на общината и други заинтересовани страни са наясно с резултатите и плановете за справяне с всякакви отклонения от плана и идеи за развитие. Общината разгласява прозрачно, точно и публично напредъка по плана за нулеви отпадъци. Изисква се най-малко един публичен доклад годишно.

ЗАДЪЛЖИТЕЛНО

Цел: Редовно предоставяне на данни и информация на MiZA, за да се гарантира непрекъснато спазване на изискванията на сертификата. Критерият цели също Общината да се отчита пред местната общност спрямо целите и задачите, които са поставени в плана за нулеви отпадъци, както и да се осигури на обществеността достъп до най-новата информация, за да стане ясно как с общи усилия ще се превърнете в Община с нулеви отпадъци.

Показатели:

- Изготвяне на доклад за напредъка, който да бъде споделен с общността и с Mission Zero Academy
- Време от изготвянето на последния доклад
- Брой жители и заинтересовани групи, ангажирани в процеса на създаване на доклада
- Изготвяне на доклад за напредъка, който се споделя с одиторите и заинтересованите страни всяка година

Как се изпълнява изискването:

- Общината извършва вътрешен одит с подкрепата на заинтересованите страни (например фирмата за управление на отпадъци), който всяка година се съгласува с необходимите данни за привеждане в съответствие с изискванията за сертифициране.
- Висшето ръководство на общината е запознато с тези резултати.
- Доклад или достатъчно други публични комуникации поне веднъж годишно, които да предоставят полезен преглед, показващ как общината напредва в постигането на целите си за нулеви отпадъци.

Доказателствени материали:

- Годишен доклад от общината и/или (когато е приложимо) от дружеството за управление на отпадъци
- Комуникационни материали и проведени вътрешни дискусии в общината с цел разработване и изготвяне на необходимите данни / доклади
- Материали за външна комуникация (напр. социални медии, листовки, писма, реклами и т.н.) за общността и по-широкия кръг заинтересовани страни
- Публичен доклад и други комуникации, свързани с плана за нулеви отпадъци

Допълнителна информация

Част от изискванията на сертификата е изготвянето на годишен доклад до MiZA. За целта ще бъде предоставен образец за доклада или общината може да използва свой собствен формат, ако той е достатъчен, за да отговори на необходимите критерии. Докладът ще изисква от общината само да предостави количествени данни за напредъка по своя план за нулеви отпадъци и да внесе качествена обратна връзка за това как според нея общността възприема новите мерки, както и за най-големите предизвикателства и успехи, с които се е сблъскала. Необходимо е най-висшестоящите лица, ключовите лидери в общината, да бъдат запознати с този доклад, за да разберат неговото въздействие и цел в рамките на по-широката работна програма на общината.

Включихме този трети критерий, свързан с публичната комуникация, за да допълним редовните съобщения относно целите, както се изисква в D1, с годишен публичен доклад. Този доклад може да бъде по-достъпен, но сходна версия на доклада, изискван за D1. Все пак това, което отличава този критерий, е необходимостта от честни размисли за това какво е проработило и какво не през изминалата година по отношение на изпълнението на плана за нулеви отпадъци. Оповестяването на данните и изводите от страна на Общината ще изгради доверие и разбиране на плана за нулеви отпадъци от страна на хората в общността.

Критерий D3. Официални партньорства с местни заинтересовани страни

Общината създава официални партньорства с местни заинтересовани страни, за да улесни осъществяването на всяко начинание, което помага да се удължи жизненият цикъл на материалите и изделията.

* макс. 3 точки

Цел: Да се засили въздействието на плана за нулеви отпадъци, като се увеличи броят на партньорите, които участват и са запознати с усилията на общината.

Показатели:

- Брой инициативи, създадени с местни партньори
- Отчитане на въздействието на всяка инициатива

Как се постигат точките

1 точка за 1-5 нови партньорства, кампании или проекти, към които сте се присъединили и/или които сте създали

2 точки за 6-10 нови партньорства, кампании или проекти, към които сте се присъединили и/или които сте създали

3 точки за над 11 нови партньорства, кампании или проекти, към които сте се присъединили и/или които сте създали

Допустимият **максимум е 3 точки**, измерването се прави спрямо базовата година.

Доказателствени материали:

- Снимки, комуникационни материали и други доказателства за всяко партньорство
- Данни за въздействието на партньорствата

Допълнителна информация

Както е подчертано в целия процес на сертифициране, партньорството със заинтересованите страни от общността е важна предпоставка за успеха на местния план за нулеви отпадъци. Местните заинтересовани страни включват предприятия и отрасли, социални предприятия / кооперации, профсъюзи, училища, болници, групи на гражданското общество (НПО), земеделски производители и много други. Общините следва да извършат анализ, за да разберат по-добре кои са най-подходящите и важни заинтересовани страни, с които да си партнират на местно ниво. Оттам нататък общините следва да потърсят желаещи и сътрудничащи партньори в цялата общност и да работят с тях, за да им помогнат да намалят отпадъците си. Това може да се осъществи чрез съвместни инициативи или образователни кампании за повишаване на осведомеността. Например работа с местните пазари за използване на торбички за многократна употреба или с местните фирми за намаляване на хранителните им отпадъци или предаване на излишната храна на социални групи, които могат да помогнат за преразпределянето ѝ на нуждаещите се.

Критерий D4. Връзки с общини от Европа и света

Общината изгражда връзки и мрежи с общини от цяла Европа и света за споделяне знания и най-добри практики за нулеви отпадъци.

ЗАДЪЛЖИТЕЛНО

Цел: Получаване на информация как други общини са изпълнили своите планове за нулеви отпадъци и споделяне на опита, който всяка община е придобила по пътя си към нулевите отпадъци.

Показатели:

- Дискусии и съвместни инициативи, организирани между различни общини
- Онлайн събития / уебинари / обучения, на които са присъствали служители на общината
- Офлайн събития и семинари, на които са присъствали служители на общината или на общинските фирми за управление на отпадъци
- Брой общини, с които са осъществени връзки
- Въздействие на тези връзки / сътрудничества

Как се изпълнява изискването

- Отрийте други европейски общини и започнете разговори с тях, за да станете партньори по пътя към нулеви отпадъци, като създадете възможности да се учите един от друг.
- Партньорството с други общини трябва да бъде по-широко от близките съседни общини или други, които споделят една местна инфраструктура за отпадъци.

Доказателствени материали:

- Брой осъществени контакти
- Меморандуми за сътрудничество
- Дневен ред и статии в бюлетини
- Презентации / имейли

- Протоколи от телефонни разговори

Допълнителна информация

Свързването с други общини от цял свят е важно, за почерпване на опит от други градове/общини: как са приложили собствените си планове, как са преодолели определени предизвикателства и какви са били ползите. Това може да включва дейности като участие или организиране на съвместни срещи и събития на живо. Официалните партньорства между градовете са се доказали като изключително успешни, като например това между Кил (Германия) и Сан Франциско (САЩ), което беше основен фактор за вдъхновяване на собствената стратегия на община Кил за нулеви отпадъци. По-малко времеемки, но все пак полезни дейности включват съвместно създаване или споделяне на работата на други общини. Тук MiZA може да играе подкрепяща роля, за да ви свърже с други общини в Европа и по света.

Критерий D5. Публична информация относно положителното климатично въздействие на плана за нулеви отпадъци

Общината оценява и информира обществеността относно положителното климатично въздействие на общинския план за нулеви отпадъци.

* макс. 4 точки

Цел: Официално да се покажат ползите за климата, които могат да донесат стратегиите за нулеви отпадъци, като се гарантира, че тези знания са усвоени вътрешно от Общината, преди да бъдат разпространени широко на национално и европейско равнище в съответствие с неотложната необходимост за справяне с климатичната криза.

Показатели:

- Използване на съществуващи формули за изчисляване на намаленията на емисиите от отпадъците, които се изпращат за депониране и изгаряне
- Събиране на данни за нивото на емисиите на парникови газове от самата община, ако е възможно.
- Изготвени планове и политики за по-нататъшно намаляване на емисиите на парникови газове
- Публично оповестяване на тези данни с цел представяне на въздействието и плановете за бъдещето

Как се постигнат точките

1 точка, ако общината съобщава и подчертава положителното въздействие, което стратегиите за нулеви отпадъци могат да окажат върху смекчаването на изменението на климата

2 точки, ако общината събира данни за емисиите на парникови газове, произведени на нейна територия от гражданите и предприятията, например чрез въздействието на намаляването на различните потоци отпадъци или методи за изхвърляне.

3 точки, ако различните практики за нулеви отпадъци, насочени към мерките за предотвратяване се отчитат и съобщават отделно, за да се сравнят ползите от инициативите за повторна употреба и поправка, а не само от методите за рециклиране или обезвреждане. Целта е да се покаже въздействието на тези мерки и как те се отразяват на въглеродния отпечатък на общината.

4 точки, ако е изчислен общият въглероден отпечатък на града и количеството на управляваните отпадъци е отчетено и съобщено отделно.

Доказателствени материали

Докладът представя въздействието на плана за нулеви отпадъци върху смекчаването на изменението на климата като използва данни за генерирането на отпадъци и количеството, изпратено за депониране и изгаряне, в комбинация със съществуващите формули за изчисляване на емисиите на парникови газове или за директно измерване на емисиите на парникови газове от вашата община.

Допълнителна информация

За да покаже и съобщи въздействието на плана за нулеви отпадъци за смекчаване на последиците от изменението на климата, Общината трябва да използва данни за генерирането на отпадъци и количеството, изпратено за депониране и изгаряне, в комбинация със съществуващите формули за изчисляване на емисиите на парникови газове или за директно измерване на емисиите на парникови газове от общината. Могат да бъдат изчислени и допълнителни мерки за предотвратяване, за да се покаже положителното въздействие на плановете за нулеви отпадъци върху климата. За помощ може да се използва [инструмента на MiZA за изчисляване на въглеродните емисии](#).

Критерий D6. Обвързване на плана за нулеви отпадъци със 17-те цели на ООН за устойчиво развитие

Общината разбира и публично свързва плана за нулеви отпадъци със 17 цели и 169 показатели на ООН за устойчиво развитие (www.globalgoals.org)

* 1 точка

Цел: Да се покаже как местните инициативи и действия са свързани с по-широката глобална картина на действията за опазване на климата и околната среда.

Показатели:

- Изготвен доклад / изявление, който свързва местния план за нулеви отпадъци с постигането на целите за устойчиво развитие на ООН
- Участие в дебата за целите за устойчиво развитие на ООН на национално, регионално или глобално ниво (Zero Waste Europe може да ви помогне за това).

Как се постигат точките

1 точка, ако показателите в плана за нулеви отпадъци са ясно свързани с постигането на конкретни цели и задачи в рамките на 17-те цели за устойчиво развитие на ООН.

Доказателствени материали:

- Определяне на взаимовръзките между компонентите / политиките на плана за нулеви отпадъци и целите за устойчиво развитие на ООН
- Изследвания, проведени по отношение на целите за устойчиво развитие, които представят процеса на избор на взаимовръзките
- Извършени комуникации, които подчертават и показват как местният план за нулеви отпадъци работи за постигане на целите за устойчиво развитие на ООН и в партньорство с тях.
- За изпълнението на този критерий се изискват и трите горепосочени доказателства.

Допълнителна информация

Целите за устойчиво развитие на ООН бяха договорени от всички 192 държави - членки на ООН, през 2015 г. и очертават начина, по който светът възнамерява да се справи с бедността, неравенствата и изменението на климата. Съществуват 17 цели за устойчиво развитие, известни още като Глобални цели, които обхващат широк спектър от системни въпроси - от прекратяване на глада до постигане на равенство между половете и осигуряване на достъп на всеки човек до чиста вода и канализация. В рамките на тези 17 цели има 169 показателя, които осигуряват рамката за очертаване на напредъка към тези амбициозни цели.

Общината може да получи точки, като включи съответните цели за устойчиво развитие на ООН в своя план за нулеви отпадъци и покаже как мерките помагат за постигането на някои от тези глобални цели. Например [Цел 11 се фокусира конкретно върху устойчивите градове и общности](#), а [Цел 12 има за цел да направи моделите ни на потребление и производство устойчиви](#), включително целите за намаляване наполовина на хранителните отпадъци в световен мащаб (12.3) и за значително намаляване на генерирането на отпадъци чрез предотвратяване, намаляване, рециклиране и повторна употреба (12.5).

Критерий D7. Ясно видим ангажимент на общината за нулеви отпадъци в нейните вътрешни и външни комуникации

Ангажиментът на общината да се стреми към нулеви отпадъци е ясно видим в нейните вътрешни и външни комуникации.

* макс. 3 точки

Цел: Включване на ангажимента на общината в нейната работа и осигуряване на видимост на този ангажимент, повишаване на осведомеността относно решението на общината да бъде шампион по нулеви отпадъци.

Показатели:

- Онлайн и офлайн комуникации на общината
- Доколко сертификатът за нулеви отпадъци е видим във всяка комуникация

Как се постигат точките

1 точка - напредъкът и действията във връзка с изпълнението на плана за нулеви отпадъци се отразяват в комуникациите на общината поне веднъж на всеки 6 месеца.

2 точки - напредъкът и действията във връзка с изпълнението на плана за нулеви отпадъци се отразяват в съобщенията на общината поне веднъж на всеки 3 месеца,

3 точки - напредъкът и действията във връзка с изпълнението на плана за нулеви отпадъци се отразяват в съобщенията на общината поне веднъж месечно.

Доказателствени материали:

Доказателства за комуникациите, включително датата и платформата, използвана за комуникация

Допълнителна информация

С цел да се подпомогне повишаването на осведомеността и припознаването на плана за нулеви отпадъци, както и да се покаже значението, което той има за общината, ще се

присъждат точки на общините, които видимо показват своя ангажимент за нулеви отпадъци във външните и вътрешните комуникации. Например това може да включва планът за нулеви отпадъци да има специфично лого и брендиране, които да бъдат видими на уебсайта на общината, в публични реклами, в официални бланки и много други комуникационни канали, които общината използва.

Критерий D8. Повишаване на осведомеността относно нулевите отпадъци в местните училища и детски градини

Общината разработва нарочни комуникационни материали и внедрява дейности за повишаване на осведомеността относно нулевите отпадъци в местните училища и детски градини.

*** макс. 4 точки**

Цел: Да се гарантира, че разбирането и знанията за значението на нулевите отпадъци, как да се води устойчив начин на живот и защо материалите трябва да се разглеждат като ресурси, а не като отпадъци, се разпространяват широко в местните училища, като се отчита значението на въвличането на малките деца и учителите.

Показатели:

Брой училища, които започват да прилагат политики или мерки за нулеви отпадъци в ежедневните дейности на учениците.

Как се постигнат точките:

- 1 точка, ако образователните инициативи се прилагат в 10% от местните училища,
- 2 точки, ако се прилагат образователни инициативи в 11-20% от местните училища
- 3 точки, ако образователните инициативи се прилагат в 21-50% от местните училища,
- 4 точки, ако образователните инициативи се прилагат в 50% или повече от местните училища

Доказателствени материали:

Статистически данни / списъци на участници от училищата

Допълнителна информация

Училищата и детските градини са ключови цели на плана за нулеви отпадъци по две причини. Първо, самите те са големи генератори на отпадъци и чрез процесите си на възлагане на обществени поръчки (кетъринг, оборудване) могат да окажат по-широко въздействие за непряко намаляване на отпадъците. Второ, въвличането на малките деца и осведомяването им за значението на нулевите отпадъци има двоен положителен ефект. Не само се създават от децата по-съзнателни за околната среда граждани, но често те самите пренасят това послание у дома, в семейството си, разширявайки кръга от хора, които се възползват от инвестициите в образованието. Затова точки ще бъдат присъждани на общини, които могат да докажат, че са провели дейности за повишаване на осведомеността за нулевите отпадъци в местните училища и детски градини. Тези дейности включват лекции, сесии или уроци, както и предизвикателства / състезания, а също и конкретни практически инициативи като зеленчукови градини в училищата.

Нива на сертифициране и точките, необходими за ВСЯКО НИВО

	<p>Ниво 1 = 40 - 50 точки</p> <p>Общината събира разделно над 50% от твърдите битови отпадъци ИЛИ генерира под целевото количество остатъчни отпадъци на глава от населението за размера на населението си според критерий С6.</p>
	<p>Ниво 2 = 51-64 точки</p> <p>Общината събира разделно над 55% ИЛИ генерира под целевото количество остатъчни отпадъци на глава от населението според критерий С6.</p>
	<p>Ниво 3 = 65-75 точки</p> <p>Общината събира разделно над 65% ИЛИ генерира под целевото количество остатъчни отпадъци на глава от населението според критерий С6.</p>
	<p>Ниво 4 = 76-90 точки</p> <ul style="list-style-type: none"> - Разделно събиране над 75% - Над 80% от генерираните биоотпадъци се събират или компостират чрез домашно или квартално компостиране. - Генерираните остатъчни отпадъци на глава от населението са под необходимия праг според размера на населението, определен в критерий С6.
	<p>Ниво 5 = 91 точки и повече</p> <ul style="list-style-type: none"> - Разделно събиране над 85% - Над 85% от генерираните биоотпадъци се събират или компостират чрез домашно или квартално компостиране. - Генерираните остатъчни отпадъци на глава от населението са под необходимия праг според размера на населението, определен в критерий С6.